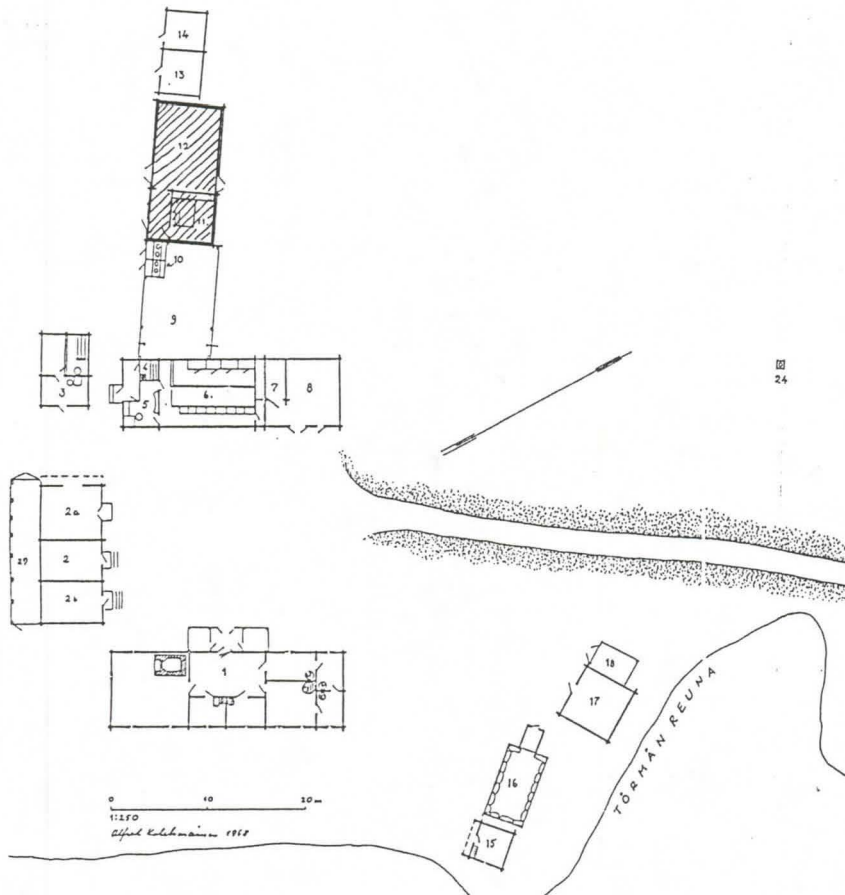

112/19.8.2014

LAMMINAHO: ISOLATO-TALLI (rak.n:o 11-12)

Vauriokartoitus ja korjaussuunnitelma

Rakennuskonservaattori
Kaisu Siika-aho

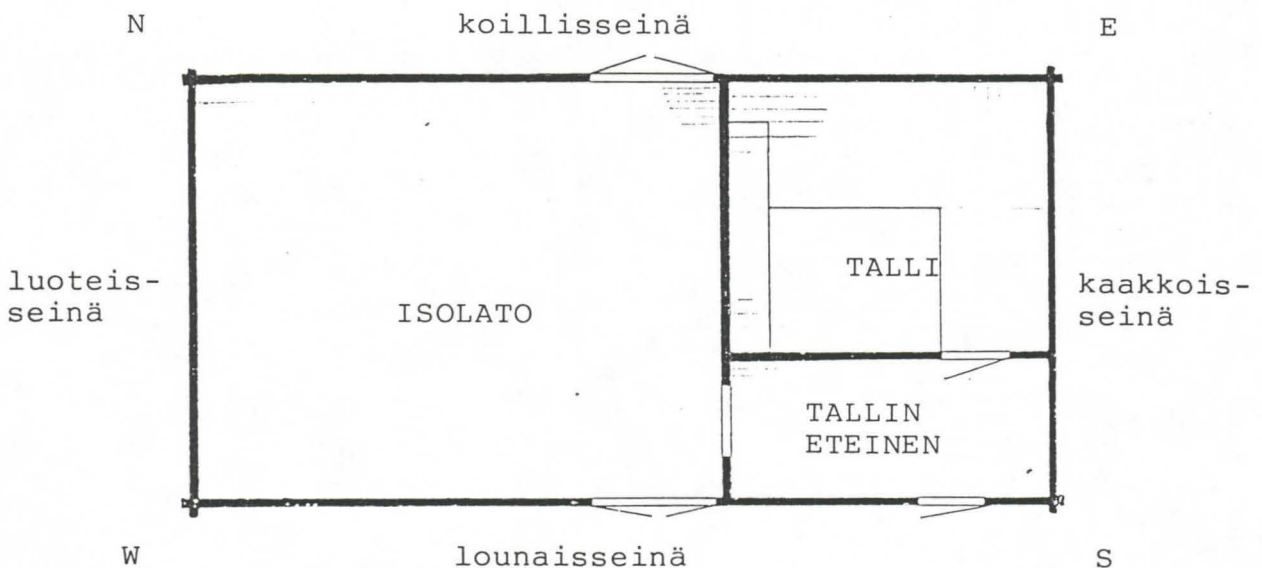
14.4.1992

ISOLATO-TALLI (piirros 1, kuvat 1-2)

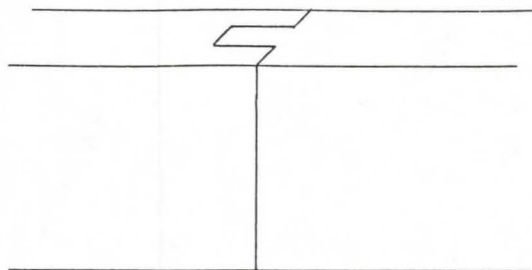
Isolato-talli on jykevistä hirsistä (leveys 240 mm, korkeus 240-400 mm) tehty hirsirakennus. Rakennuksen tarkka ikä ei ole tiedossa, mutta sen rakentamisessa oletetaan käytetyn vanhan savupirtin hirsistä (Hanna Lamminaho). Rakennuksen hirret näyttävätkin olevan keskenään hyvin eri ikäisiä. Osa hirsistä on sisäpuolelta mustuneita, osasta on selvästi veistetty pois hirren nokeentunut pinta, joka on edelleen näkyvissä hirsien välipinnoissa - osa hirsistä ei ole lainkaan mustunut. Rakennuksen lounaisseinän hirsissä on kaksi vuosilukua. 1904 on ulkopuolella, tallin eteisen kohdalla neljänneksi alimmassa hirressä isoladon oven vieressä (kuva 12) ja vuosiluku 1813 kolmannessa hirressä tallin eteisen ovesta n. 35 cm isolatoon päin (kuva 13). (V. 1813 on nykyisen päärakennuksen rakentamisvuosi.)

Rakennuksen väliseinät on liitetty ulkoseiniin lukkosalvoksin. Isolatoa on käytetty heinien ja ajopelien (esim reet) säilytykseen, talli on Lamminahon kolmesta tallina käytetyistä rakennuksista myöhäisin. Tallin ja tallin eteisen väliseinässä on käytetty tod. näköisesti samaa ponttilautaa kuin päärakennuksen pihanpuolen vaakaverhouksessa (sahalautaa, jossa on höylätty pontti).

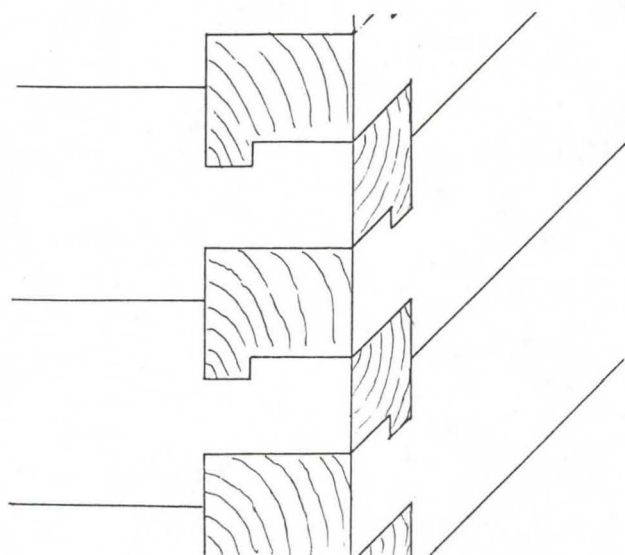
Isoladossa on selvästi tehty joitakin muutoksia rakentamisen jälkeen. Molemmilla pitkillä sivuilla olevia ovia on korotettu, jolloin on jouduttu poistamaan yksi hirsi ovien päältä. Ovien päällä poikki rakennuksen kulkevasta tukiseinästä on myös selvästi poistettu ainakin yksi hirsi korotetun oviaukon kohdalta. Toisaalta on vaikea saada selville, onko isoladossa ollut aikaisemmin kapeammat ovet, jolloin väliseinä olisi mahdollisesti ylettynyt alas asti.

PIIRROS 1. Isolato-talli.

PIIRROS 2. Loviliitos

PIIRROS 3. Lukkosalvos

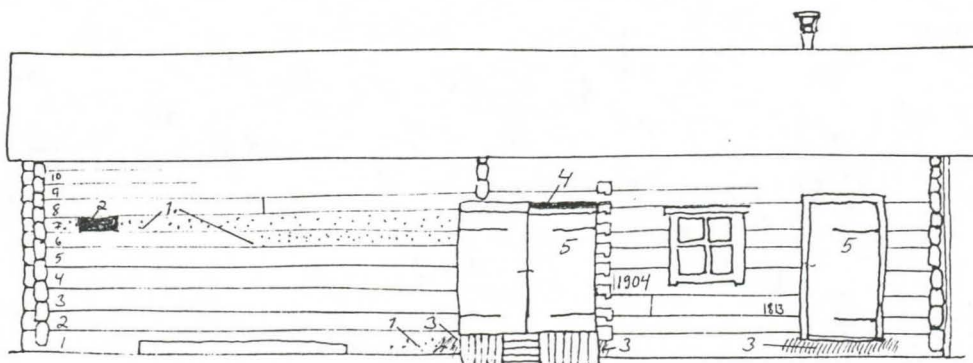
Pitkillä seinillä on hirsiä jatkettaessa käytetty loviliitosta (piirros 2) kuten esim. luhtirakennuksessakin. Väliseinät on liitetty ulkoseiniin lukkosalvoiksi (piirros 3). Ainoastaan tallin ja tallin eteisen välinen seinä on lautarakenteinen. Siinä on tallin puolella vaakalaudoitusta, joka on tehty sahalaudasta, eteisen puolella profiloitua ponttilaudasta (vrt. päärakennuksen ulkovuoraus).

Massiivinen hirsikehä on rakennettu luonnonkivien varaan. Osa kivistä on suurehkoja lohkaraita. Rakennus on painunut jonkin verran ja alimmat hirret ovat paikoin maakosketuksessa. Vuonna 1990 poistettiin rakennuksen lounaisseinän vierestä maata noin 1,5 m:n leveydeltä alahirren suojaamiseksi kosteudelta. Samana vuonna paikattiin lounaisseinän alimmasta hirrestä hyönteis- ja lahovauriokohta, josta otettu näyte on tutkittu VTT:n puulaboratoriossa Otaniemessä v.1989 (liite 1). Näytteestä löytyi ruskolahoa (tod. näköisesti jo vanhaa), kuolemankellon ja tupajumin aiheuttamia vaurioita sekä muutamia kuolleita kuolemankelloja. (kuvat 6,8)

Hirsivauriot: lounaisseinä

1. hirsi: Hyvin kookas hirsi, kierteistä puuta. Länsipään lähellä on v. 1990 korjattu laho- ja hyönteisvaurio. Isoladon oven vieressä on hyönteisten vioitusta. Lentoaukot ovat suuria ja soikeita (korkeus 0,5-0,7 mm; leveys 0,8-1,2mm). Ne ovat todennäköisesti hevostuuraan tai sen lähisukulaisen (*Camponotus ligniperda*) aiheuttamia. Sekä isoladon että tallin eteisen ovien alla ja molemmilla puolilla on hirren pinta laho 5 - 10 cm:n syvyydeltä. Lahon on aiheuttanut porrassilloilta roiskunut sadevasi.
6. hirsi: Sisäpuolella em. kokoisia lentoaukkoja lähes koko isoladon seinän pituudelta.
7. hirsi: Myöskin hyvin massiivinen hirsi, jonka puuaineksi on kiertteistä. Hyönteisvaurioita on länsinurkasta oveen koko hirren pituudelta. N. 60 cm nurkasta on hirsi 70 cm:n

pituudelta täysin ontto. Jäljellä on vain muutaman sentin paksuiset kuoret. Tässä kohdassa on ilmeisesti ollut muurahaisten pesä. Koska vaurio on paikallinen, ei sillä ole ratkaisevaa merkitystä rakenteen toimivuuden kannalta.

1. Hyönteisvaurio		4. Oven ylälauta haljennut
2. Ontto kohta hirressä		5. Pienojen kiinnitykset löys-
tyneet
3. Pintalahoa		

PIIRROS 4. Lounaisseinän vauriot

Hirsivauriot: luoteisseinä

Luoteisseinän kuntoa ei pääse kunnolla tutkimaan. Seinä on rakennettu melkein kiinni massinahuoneen päätyseinään ja sisäpuolella on koko isoladon leveydeltä heiniä räystäään korkeudelle saakka. Seinän 2. ja 4. hirsi ovat pohjoisnurkan läheltä onttoja. Onttudesta huolimatta hirret kantavat eikä vaurioilla ole ratkaisevaa merkitystä seinän toimivuudelle ((kuvat 9-10).

Hirsivauriot: koillisseinä

Koillisseinän alimmainen hirsi on pohjoisnurkan läheltä ontto ja laho sisältä. Parioven kohdalla hirressä on lahoa noin viiden cm:n syvyydeltä. Tällä kohdin on myös hyönteisvaurio (lentoaukot: \varnothing n. 2 mm). Vaurion aiheuttaja lienee portaalta roiskuneet sadevedet. (kuva 18)

Hirsivauriot: kaakkoisseinä

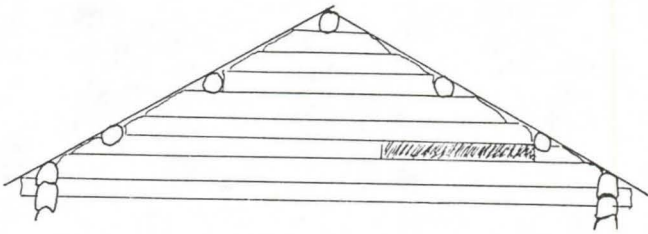
Rakennuksen kaakkoisseinä on tallin ja lantalan välinen seinä, joka on lantalan puolelta alaosastaan (n. 190cm:n korkeudelle) laudoitettu leveällä pystylaudalla. Seinässä on lantaluukku, jonka ympärillä ja alapuolella on laudoituksessa lahoa. Alla oleva hirsi-seinä sen sijaan on hyväkuntoinen.

Seinän hirret ovat hyvin eri-ikäisiä ja -kokoisia. Hirret 1-2,5,7-9 ovat lantalan puoleltakin "uuden" näköisiä, toisin sanoen ne eivät ole olleet suoraan tekemisissä ulkoilman kanssa. Hirressä 10 on kengitys jäljet lantalan puolella.

Kaakkoisseinän yläosassa vintin korkeudella on laho- ja hyönteisvaurio seinän sisäpuolella kuudenneksi ylimmässä hirressä (piir-

ros 5). Hirsi on sisäpuolelta laho noin 2 metrin pituudelta. Laho on noin 10-15 cm:n syvyydeltä. Noin 2 mm:n laajuiset tuohyönteisten lentoaukot ovat vanhaa vioitusta. Hirsi on vanhaa, sään kuluttamaa puuta, joten on mahdollista, että vauriot ovat syntyneet jo sen edellisessä olinpaikassa. Vauriolla ei ole rakenteellista merkitystä.

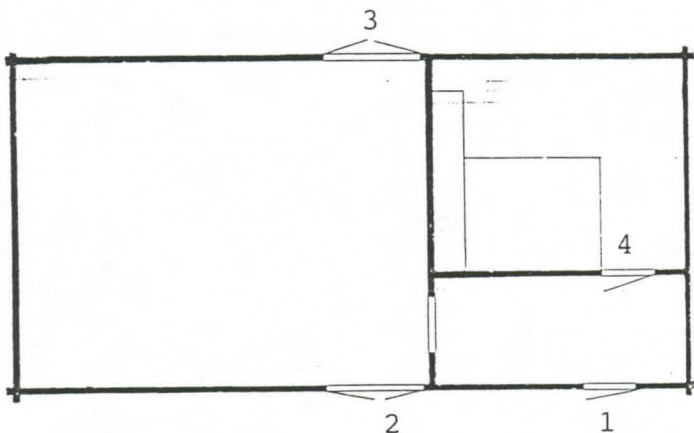
Hirret 3-4 ja 6 (alhaalta päin) ovat olleet mustuneita sisäpuolelta; ne on veistetty tallin kohdalta.

PIIRROS 5. Koillisseinän laho- ja hyönteisvaurion paikka.

Ovet (piirros 6)

Tallin eteiseen johtava ulko-ovi lounaisseinällä (ovi 1) on ponttilautaovi. Oven pystylaudoitus on sidottu sisäpuolisten upotettujen puupienojen avulla. Pienat on kiinnitetty puunauloilla. Lisävahvistuksena on sisäpuolelle laitettu vinottain ylhäältä alas kulkeva rautatanko, joka on kiinnitetty molemmista päistä pienojen kohdalta oveen pulteilla.

PIIRROS 6. Ovien numerointi.

Ovessa on melkein koko oven yli yltävät taotut saranat ja myöskin sepän tekemä salpalaite tai eräänlainen haka. Oven yläpiena on irronnut (kuva 7) kapeammasta päästään (puunaulat tippuneet). Myös muualta ovat naulat löystyneet ja työntyneet ulos osittain. Saranat ja haka ovat ruostuneet, mutta toimivat. Muutoin ovi on hyväkuntoinen samoin kuin vuorilaudatkin. Oven karmia paikoillaan pitävät lattaraudat näkyvät vuorilautojen alta ulkopuolella; ne ovat pahasti ruostuneet (kuva 11). Oven kynnyks on kulunut, mutta muutoin hyväkuntoinen.

Oven edustalla on ollut porrassilta, joka poistettiin v. 1990 seinävieren pintamaan poiston yhteydessä. Porras oli lähes kokonaan maatonut (kuvat 11,17,19). Porras (piirros 7) oli tehty viidestä laudasta (65 x 240 mm), joita piti koossa kaksi poikittain naulatua kapeaa lautaa (25 x 70 mm). Portaana alla oli sen levyinen pölkky (\varnothing 1200 x 1400 mm), johon porrassilta oli naulattu kiinni.

Isoladon lounaisseinän pariovet (ovi 2) ovat lautaovia, joissa on sisäpuolella puunauloilla kiinnitetyt upotetut puupienat. Pienoja on kummassakin ovessa kolme. Pystylautoja on jatkettu yläpäästä molemmissa ovissa kahdella vaakalaudalla oviaukkoa korotettaessa. Laudat on naulattu kiinni sisäpuolella oleviin pystytukiin, joita on molemmissa ovissa kolme. Tallinpuoleisen oven ylimmäisestä laudasta on yläpuolisko irronnut. Lähes koko oven yli yltävät saranat ovat taottuja. Saranat ovat ruosteessa, mutta muuten hyväkuntoisia ja toimivia. Ovi suljetaan ulkopuolelta haalla. (kuva 4)

Oven edustalla on oviaukon levyinen porrassilta, joka on naulaamalla kiinnitetty ovenalushirressä olevaan poikkilautaan (kuva 5). Porrassillan toinen pää on maassa. Se on tehty vahvoista laudoista (50 x 100 mm), joiden väliin on jätetty noin 15 mm:n raot. Keskelä siltaa on kolme kapeaa lautaa askelmina. Porrassilta on hyväkuntoinen.

Isoladon koillisseinän pariovet (ovi 3) ovat samankokoiset ja rakenteeltaan samankaltaiset kuin ovi 2. Tallin puoleisen oven ylälaudasta puuttuu yläpuolisko; myöskin toisen oven ylimmäisessä laudassa on halkeama. Pienojen puunaulat ovat löystyneet ja osittain liukuneet pois paikoiltaan. Lähes koko oven yli yltävät saranat ovat ruosteessa, mutta silti toimivat ja muuten hyväkuntoiset. Ovessa on sekä sisä- että ulkopuolella haka. (Kuva 18)

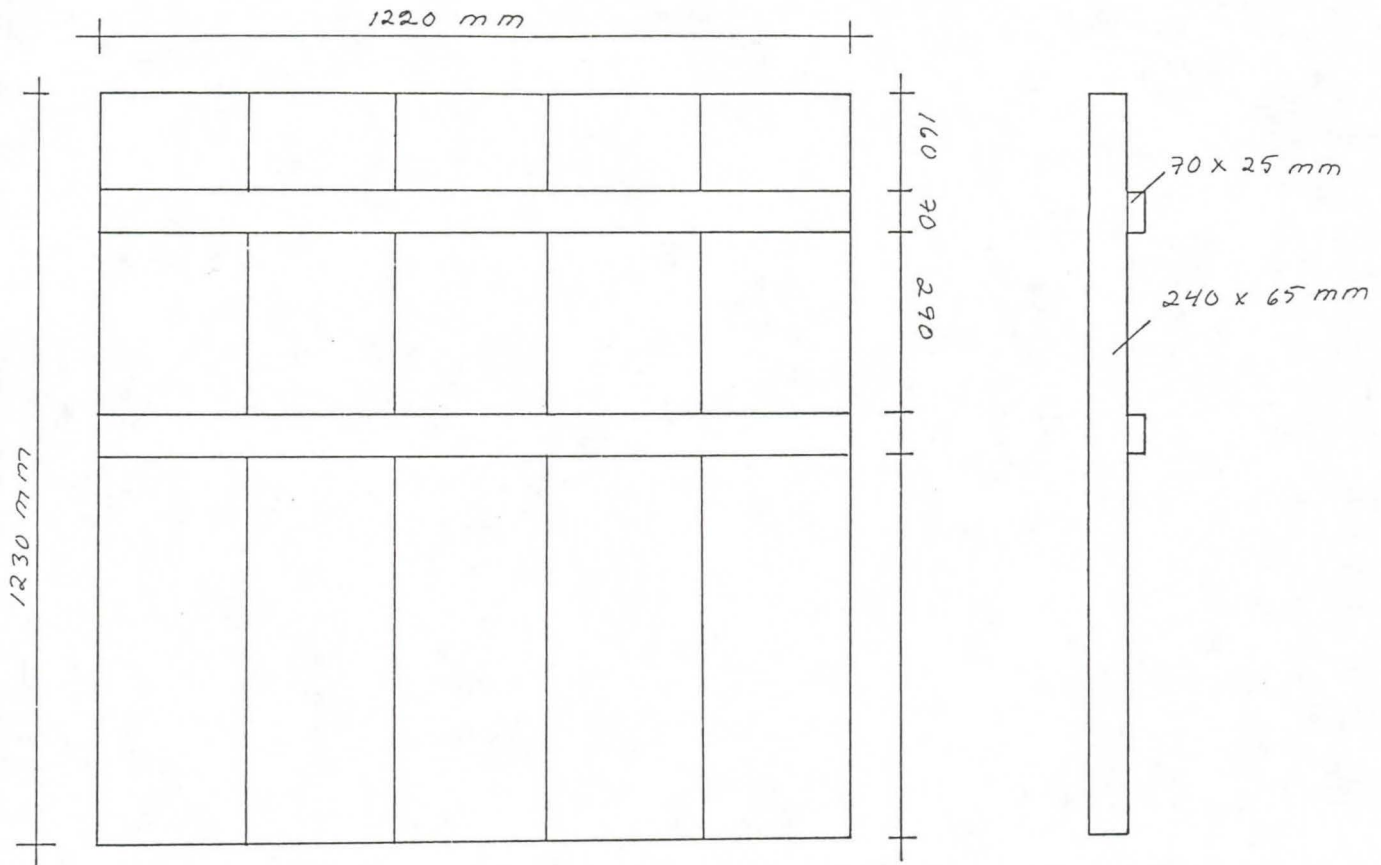
Oven edustalla on todennäköisesti ollut saman tyyppinen porrassilta kuin rakennuksen toisella puolellakin. Siitä on jäljellä vain ovenalushirteen isoilla takonauloilla naulattu puu, johon silta on ollut kiinnitettyä (kuva 15).

Isoladon ja tallin eteisen välillä ei ole ovea.

Tallin ja tallin eteisen välisessä oviaukossa (ovi 4) on ollut kaksi ovea, joista toinen, tallin sisäovi, on pois paikoiltaan, tallissa. Ulomainen ovi on höylätystä laudasta tehty ponttilautaovi, jossa on puunauloilla kiinnitetyt upotetut puupienat, lisävahvistuksena vinorautatuki. Ovessa on taotut saranat ja salpa sekä oven molemmin puolin puuripa. Ovi on hyväkuntoinen.

Sisäovi on yksinkertainen lautaovi, jossa on kaksi naulaamalla kiinnitettyä poikkilautaa ja yksi nurkasta nurkkaan kulkeva vino-tuki. Saranat ovat teollisesti valmistettuja. Ovi on hyväkuntoi-nen.

Tallin ja sen eteisen välillä on ilmeisesti ollut toinenkin ovi-
aukko, joka on nykyisellään laudoitettu umpeen. Se on puoli metriä nykyisestä ovesta isolatoon päin.

PIIRROS 7. Tallin eteisen oven edustalla ollut porras; rakenne ja mitat (1:12,5).

Ikkunat

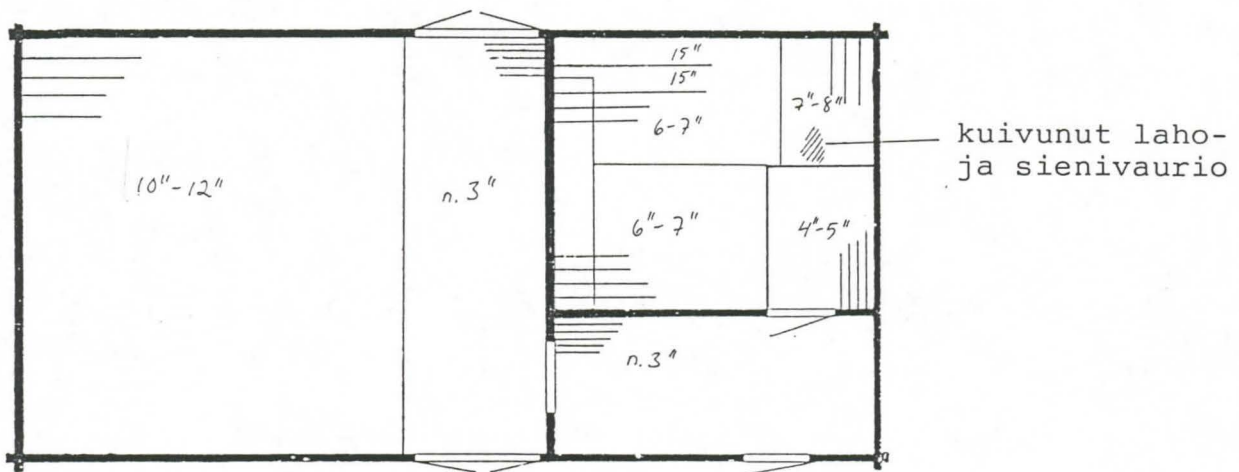
Tallissa on kaksi ja tallin eteisessä yksi ikkuna. Ne ovat kaikki rakenteeltaan samanlaisia. Myös sisä- ja ulkopuitteet ovat keske-nään samankaltaisia. Puitteiden neljä ruutua on kiinnitetty kitti-listoilla. Puitteet ovat profiloimattomia. Ikkunat on maalattu sekä sisältä, välistä (puitteet ja karmit) että ulkopuolelta kellanruskealla öljymaalilla. Maali on kulunut ulkopuolelta suurimmaksi osaksi pois. Ikkunoissa on neljän tuuman sahalaudasta tehdyt vuori-laudat ja päällä samaisesta laudasta tehdyt tippalistat. Myös vuo-ri-laudat ovat olleet maalatut samalla maalilla.

Ikkunoiden puosot ovat hyväkuntoiset lukuunottamatta tallin eteisen ikkunan ulkopuitteen kittilistoja, jotka ovat osittain irronneet. Tallin ikkunoista isoladon puoleisessa on säröjä sisäpuitteen vasemman puoleisessa (sisältä katsoen) yläruudussa - ja lattian puoleisen ikkunan ulkopuitteen vasemman puoleisessa alaruudussa. Muuten ikkunalasit ovat ehjiä. (Kuvat 3,14)

Lattiat

Sekä isoladossa, tallissa että tallin eteisessä on lautalattiat, joita ei ole aukaistu eikä lattian kannattajien kuntoa tutkittu. Lattiat ovat kaiken kaikkiaan hyväkuntoisia lukuunottamatta muutamaa pientä, jo kuivunutta lahokohtaa tallin lattiassa. Isoladon lattia on suurimmaksi osaksi leveää lautaa (250-300 mm). Tallin puoli lattiasta on korkeammalla ja se on tehty kapeammasta laudasta (leveys 70-80 mm, paksuus 60-70mm). (Piiros 8). Tallin eteisessä on samanlainen lattialaudoitus. Sekä tallin eteisen että isoladon lattiat ovat hyväkuntoisia.

Tallin länsinurkassa on parsi, jonka päässä isolatoseinän vieressä on syöttökaukalo. Parren laudoitus kulkee rakennuksen pitkittäissuunnassa samoin kuin parren vieressä oleva laudoitus. Laudat ovat leveydeltään 150-175 mm lukuunottamatta koilliseinän vieressä olevia leveitä lautoja (370 mm). Tallin itänurkan laudoitus on poikkisuunnassa samoin kuin ovinurkassakin, jossa lattia on 50-60 mm matalammalla kuin muualla. Tallin lattia on paikoin kulunut syville koloille. Poikkilaudoituksessa on lahokohta, jossa on myös kuivunutta sienirihmastoja. Vauriokohta on kuiva.

PIIROS 8. Lattialaudoitus ja sen vauriot.

Välikatto

Isoladossa ei ole välikattoa. Tallin ja tallin eteisen välikatto on rakennettu kuuden rakennuksen pitkittäissuunnassa kulkevan kannattajan (125 x 150 mm) varaan. Kannattajien päällä on yksinkertainen kantatuista sahalaudoista tehty laudoitus. Tallin pohjoisnurkassa välikatossa on luukku, josta vintille pääsee rappuja pitkin.

Myös syöttökaukalon yläpuolella isoladon seinän vieressä on avattavat luukut. Välikatto on hyväkuntoinen.

Tuuletustorvi (kuva 20)

Tallissa on katolle johtava tuuletustorvi, joka on tehty neljästä sahalaudasta (ulkom. 6"x6"). Torvi on alapäästä jonkin verran laho ja välikaton laudoituksessa torven ympärillä on myös merkkejä vanhas-ta kosteusvauriosta (kuivunutta sienirihmastoja). Vintin kohdalla on tuuletustorven isoladon puoleinen seinä laho noin 70 cm vesikato-sta alas päin. Tuuletustorven juuri vesikaton päällä on tiivistetty kattopellillä. Tallissa torvea ympäröivistä rimoista on kaksi irronnut. Muuten tuuletustorvi on toimiva ja kunnossa.

Vesikatto

Rakennuksessa on pärekatto, joka on rakennettu neljän vuoliaisen ja kurkihirren varaan. Koska rakennus on pitkä, on vuoliaiset ja kurkihirsi tehty kahdesta osasta. Keskellä rakennusta on kolmi-hirsiseen seinään tuettu vahva kattotuolirakenne, jonka varassa molempien päiden vuoliaiset ja kurkihirsi lepäävät. Vuoliaisten varassa on katon aluslaudoituksen tukipuut, jotka on tehty kuori-tuista pyöreistä puista (Ø n. 3"). Pärekaton aluslaudoitukseen on käytetty leveää, mustunutta kanttaamatonta lautaa ja suht. uutta pintalautaa. Nykyinen kolmikertainen pärekatto on tehty v. 1981. Lantalalla ja isolato/talli-rakennuksella on yhteinen vesikatto (lantalan luoteispäädyn kattotuoli on rakennettu isoladon vuoli-aisten päiden varaan). (kuva 21)

Kurkihirsi ja vuoliaiset ovat hyväkuntoisia lukuunottamatta lou-naislappen alinta vuoliaista, jossa on tallin eteisen kohdalla - n. 3m kaakkoispäädystä - laho- ja hyönteisvaurio. Noin metrin pitui- ssa vauriokohdassa on vanhoja hyönteisten vioitusjälkiä (lento- aukkojen Ø n. 2mm), halkeamia ja kuivunutta lahoa (kuva 16). Vuo- liainen on myös taipunut vauriokohdasta alas päin ja menettänyt kantokykyään. Keskellä vauriokohtaa on vuoliaisen sisäosa kokonaan pehmentynyt.

Muut kattorakenteet ovat hyväkuntoisia.

ISOLATO-TALLI: KORJAUSSUUNNITELMA

Hirsirungon vaurioista suurimmat ovat lounaisseinän alimmaisessa ja seitsemännessä hirressä. Hirsien paikkaamiseen on tarvetta kuitenkin vain tallin eteiseen johtavan oven alapuolella. Ennen kuin oven edustalle tehdään porrassilta, paikataan hirsi oven alta käyttäen pintapaikkaa. Hirrestä poistetaan laho puuaines; paikan paksuuden määrää lahon syvyys. Hirsipaikka kiinnitetään puutapeilla. (piirros 1).

Lounaisseinän seitsemännen hirren ontto kohta on vain pieni osa jyrkevästä hirrestä; myöskään koko hirren pituudelta jatkuva hyönteisvaurio ei näytä vaikuttaneen hirren kanto-ominaisuuksiin. On kuitenkin syytä seurata, onko vaurioituneessa hirressä vielä eläviä tuholaisia sekä tarkkailla mahdollisia muutoksia hirressä.

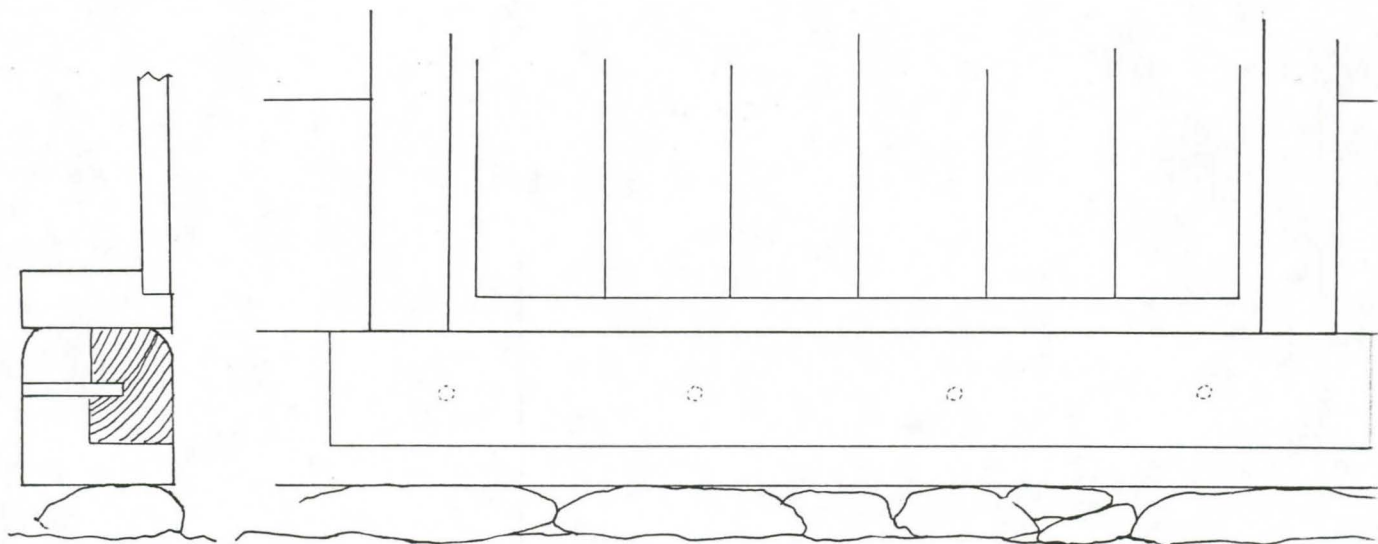
Vintin korkeudella kaakkoisseinässä oleva laho- ja hyönteisvaurio voidaan myöskin jättää korjaamatta, sillä se on hyvin suojattuna katon alla eikä se näin ollen joudu tekemisiin sadevesien kanssa. Nykyisellään sen korjaamisella ei ole merkitystä rakennuksen säilymiselle.

Ovet

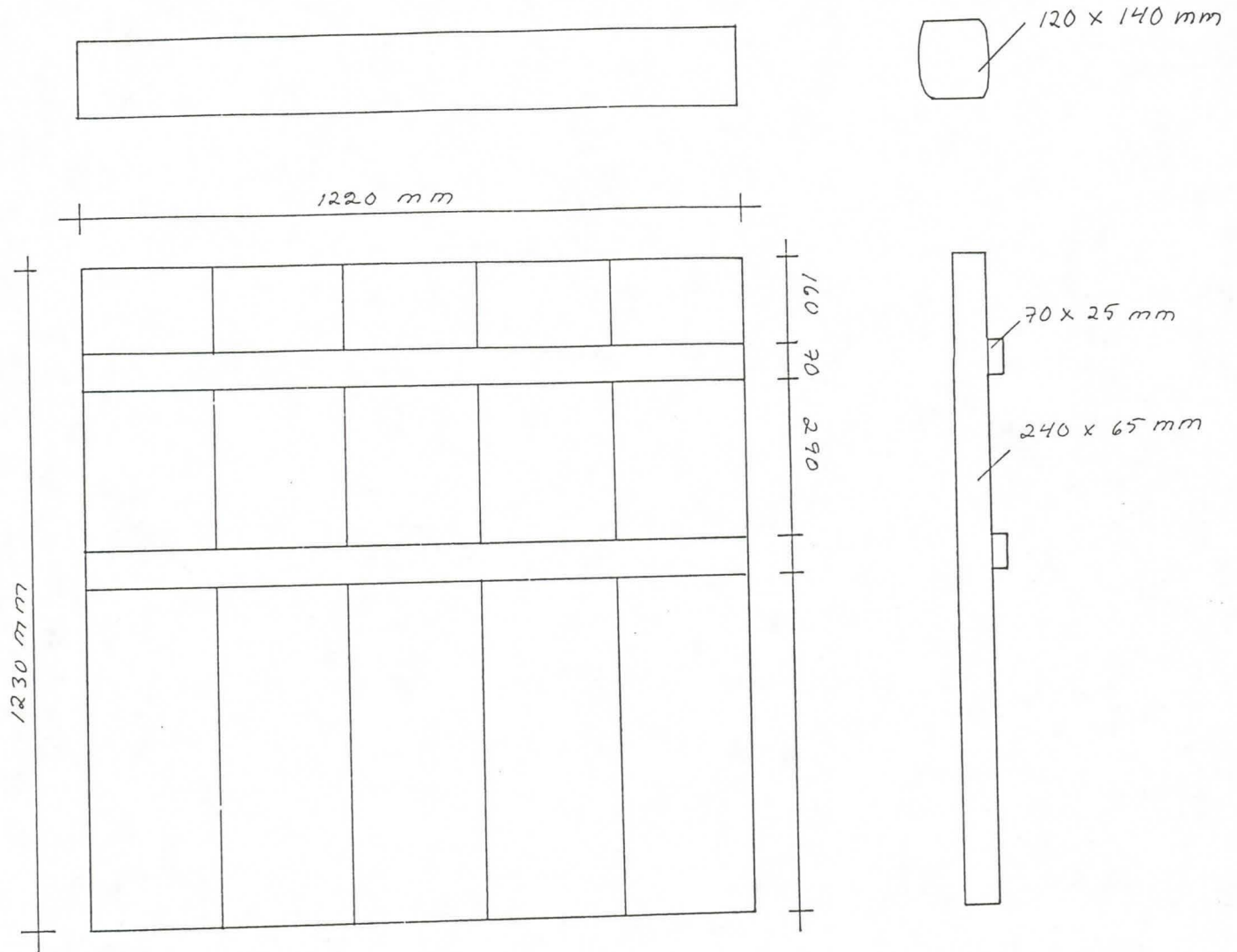
Isoladon pariovien (ovet 2-3) pienen kiinnitys tarkistetaan, puunaulat laitetaan paikoilleen tai uusitaan tarvittaessa. Ovien haljenneet ylälaudat uusitaan (6" lautaa). Myös saranoiden kiinnitys tarkistetaan.

Tallin eteisen ovi lounaisseinällä korjataan kiinnittämällä päästään irronnut yläpiena. Puunaulojen kiinnitys tarkistetaan muissakin kohdin. Oven eteen tehdään entisen kaltainen porras (mitat piirroksessa 2).

Tallin eteisen ikkunan irronneet kittilistat naulataan kiinni.

PIIRROS 1. Lounaisseinä: hirren paikkaus tallin eteisen oven alta.

PIIRROS 2. Tallin eteisen portaan mitat.

LIITE 1

ISOLATO-TALLI: KUVAT

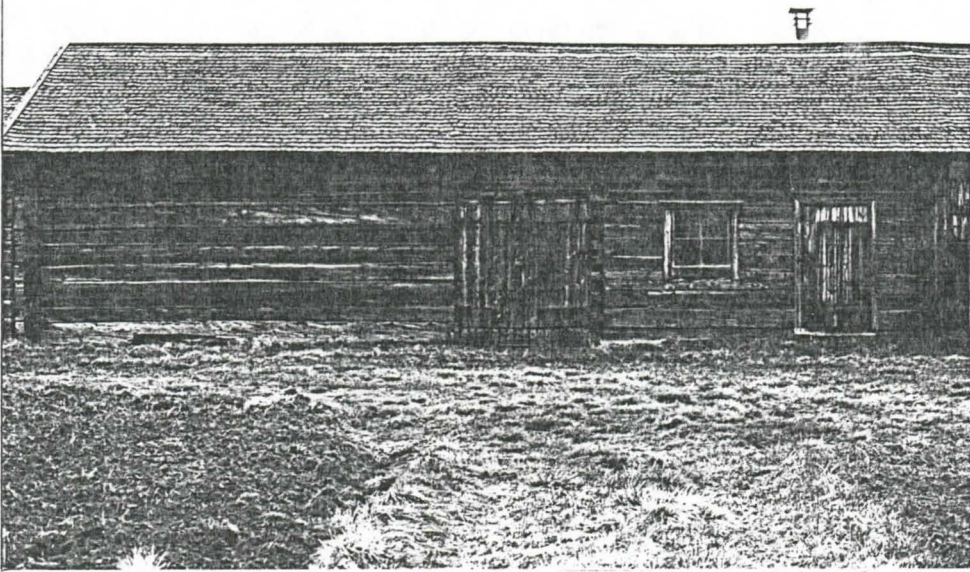
1. Isolato-talli; lounaisseinä (neg.rho 95537).
2. Isolato-talli; koillisseinä (neg.rho 95545).
3. Tallin ikkunat koillisseinällä (neg.rho 95548).
4. Isoladon ovi lounaaseen (neg.rho 95540).
5. Lounaisseinän alin hirsi isoladon oven vierestä (neg.rho 95539).
6. Lounaisseinän alin hirsi ennen paikkausta (neg.rho 95538).
7. Tallin eteisen ovi lounaaseen (neg.rho 95544).
8. Isoladon, massiina- ja ruumenhuoneen lounaisseinän vierusta pintamaan poiston jälkeen.
9. Isoladon luoteispääty ja massiinahuoneen koillisseinä (neg.rho 95564).
10. Isoladon pohjoisnurkka (neg.rho 95549).
11. Tallin eteisen ovi lounaaseen (neg.rho 95542).
12. Lukkosalvos ja vuosiluku 1904 - kolmanneksi alin hirsi tallin eteisen lounaisseinässä
13. Vuosiluku 1813 tallin eteisen lounaisseinän kolmanneksi alimassa hirressä
14. Tallin eteisen ikkuna lounaaseen (neg.rho 95541).
15. Isoladon koillisseinän ovenalus (neg.rho 95547).
16. Isoladon lounaislappeen alimman vuoliaisen laho- ja hyönteisvaurio.
17. Tallin eteisen ovi lounaisseinällä pintamaan ja portaan poistamisen jälkeen.
18. Isoladon ovi koilliseen (neg.rho 95546).
19. Tallin eteisen oven kynnyksen ja maatonutta porrasta (neg.rho 95543).

Kuvat 1-11, 14-15, 17-19 valok. Kaisu Siika-aho v. 1990.
12-13, 16 valok. Kaisu Siika-aho 13.2.1992.

20. Tallin tuuletustorvi
21. Isoladon poikki kulkevan tukiseinän ja koillisseinän liitoskohta.
22. Tallin eteisen kynnyksen ja sen alla oleva hirsi.

Kuvat 20-22 valok. Kaisu Siika-aho 30.4.1992.

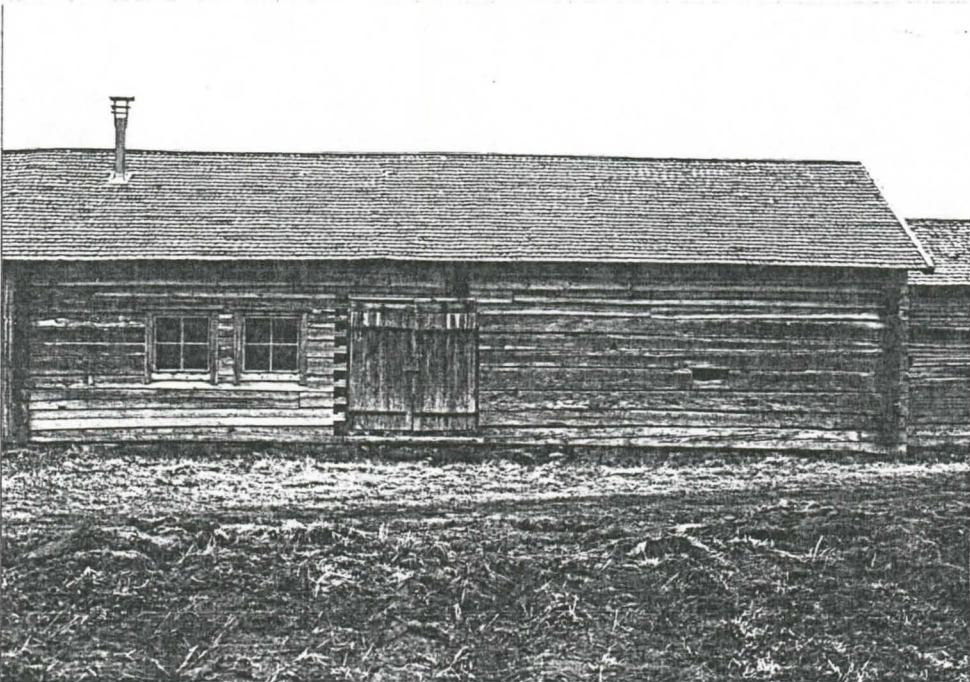
ISOLATO - TALLI

1.

NEG. RHO. 95537

ISOLATO - TALLI
LOUNAISSEINÄ

2.

NEG. RHO. 95545

ISOLATO - TALLI
KOILLISSEINÄ

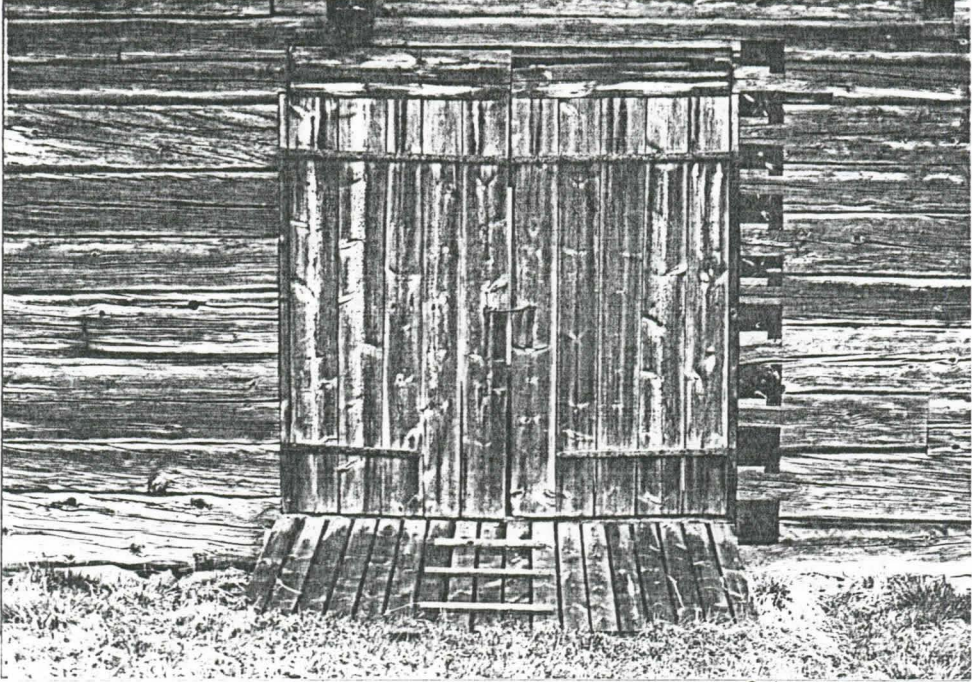

3.

NEG. RHO. 95548

TALLIN IK-
KUNAT KOIL-
LISSEINÄLLÄ

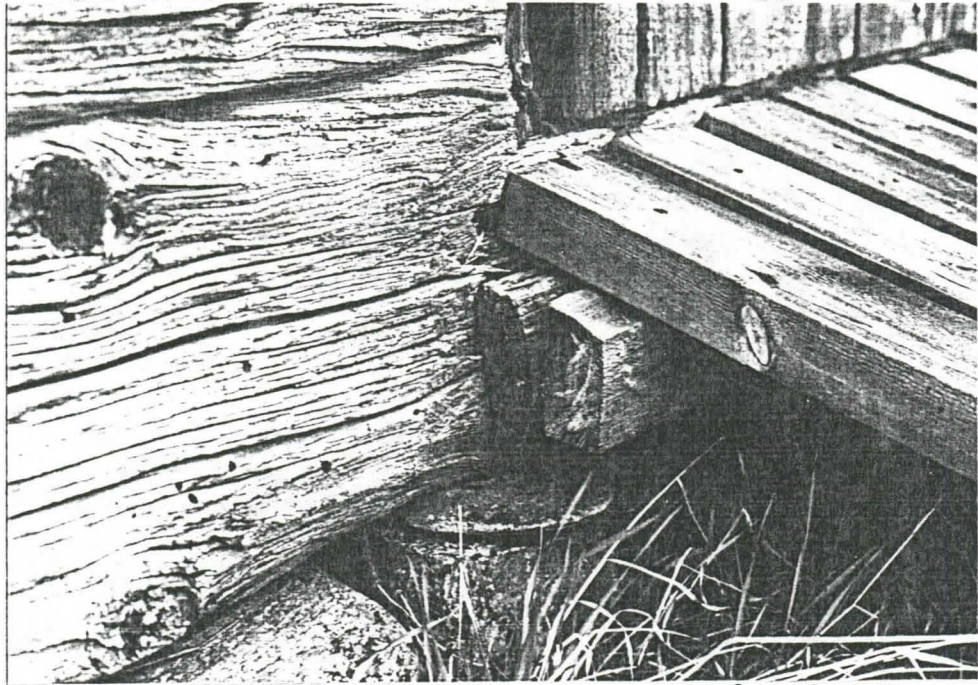
ISOLATO-
TALLI

4.

NEG. RHO. 95540

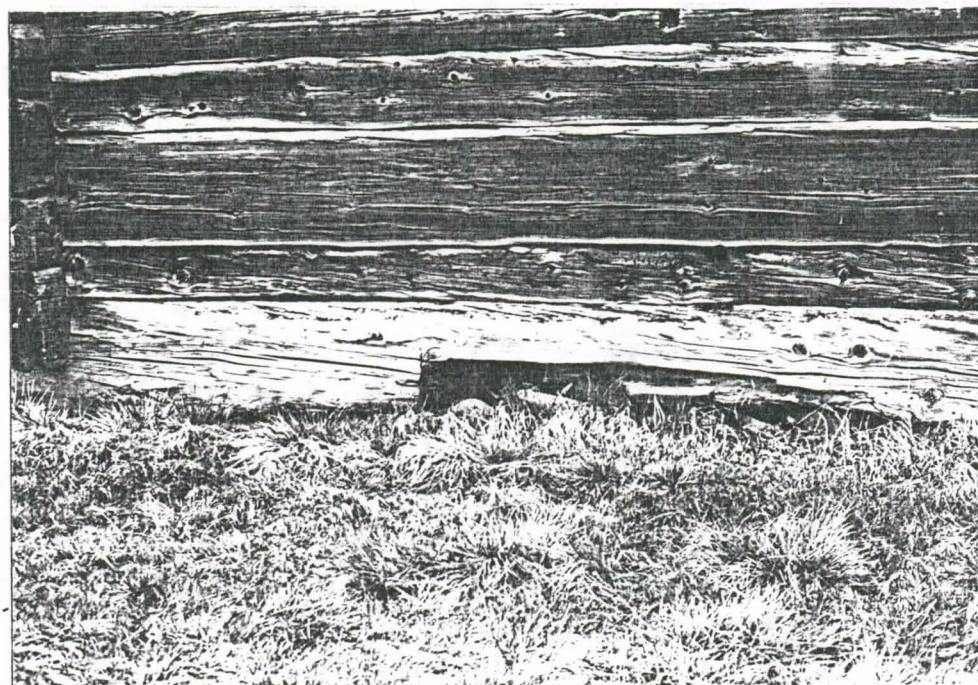
ISOLADON OVI
LOUNAASEEN

5.

NEG. RHO. 95539

LOUNASSEINÄN
ALIN HIRSI

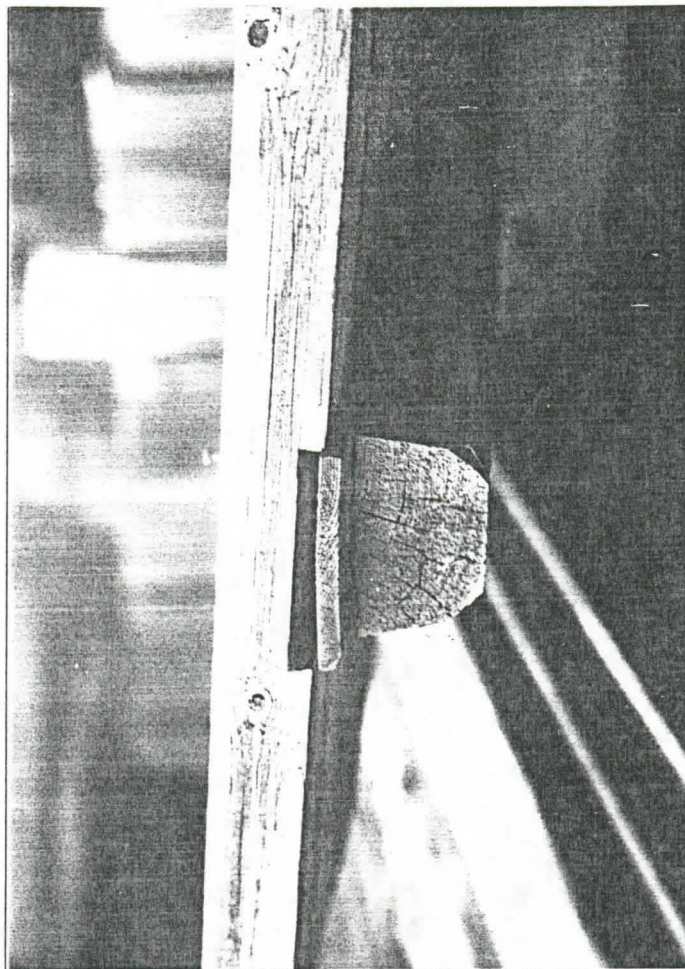

6.

NEG. RHO. 95538

LOUNASSEINÄN
ALIN HIRSI
ENNEN PAIKKAUS-
TA

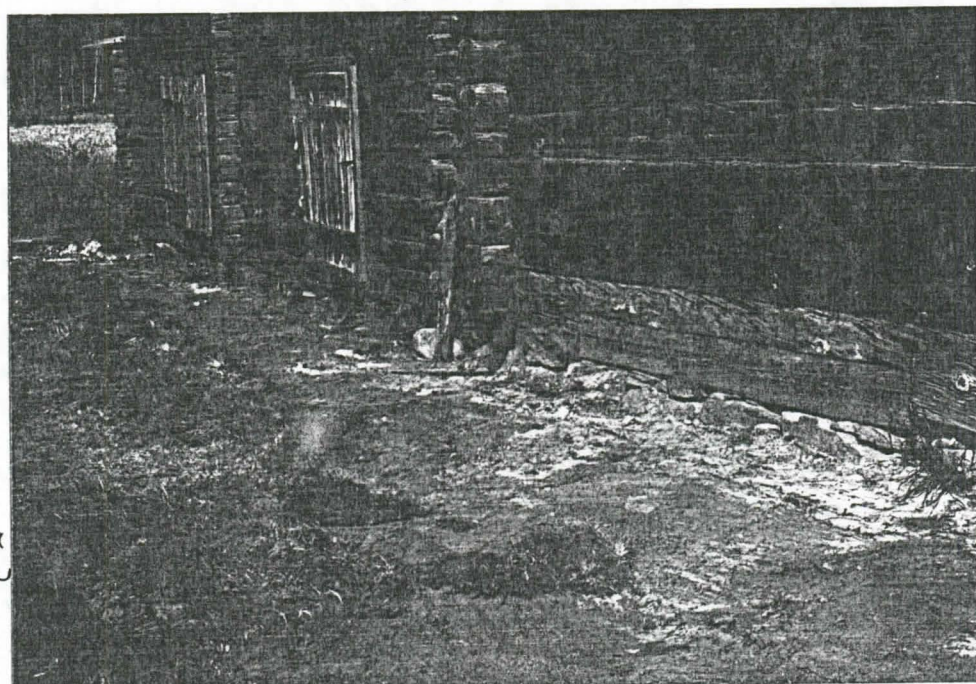
ISOLATO - TALLI

7.

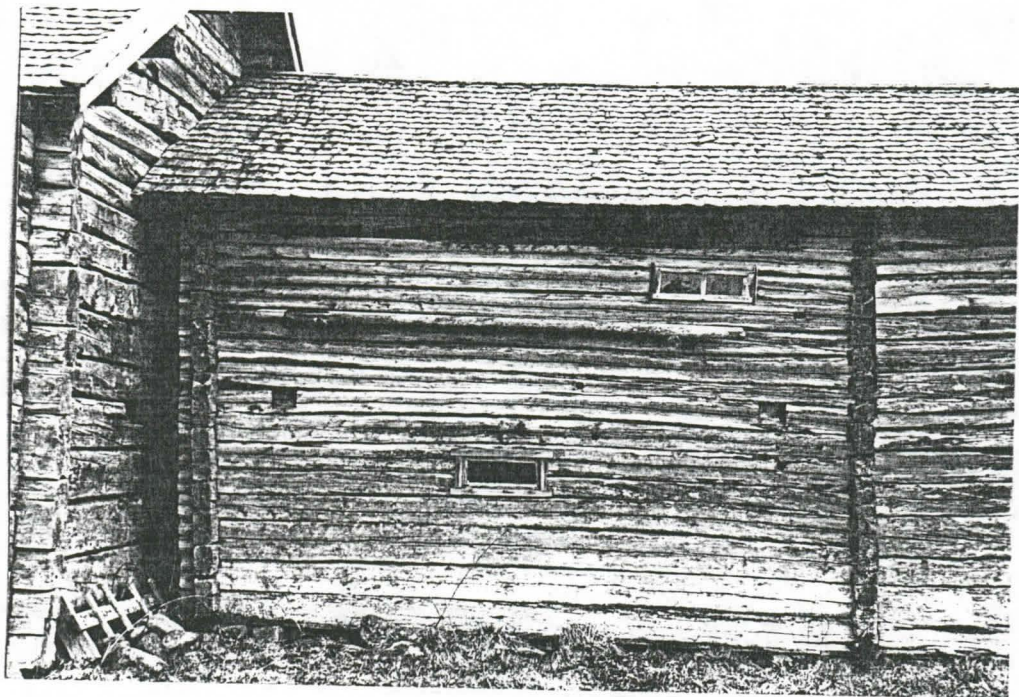
NEG. RHO. 95544

ISOLADON

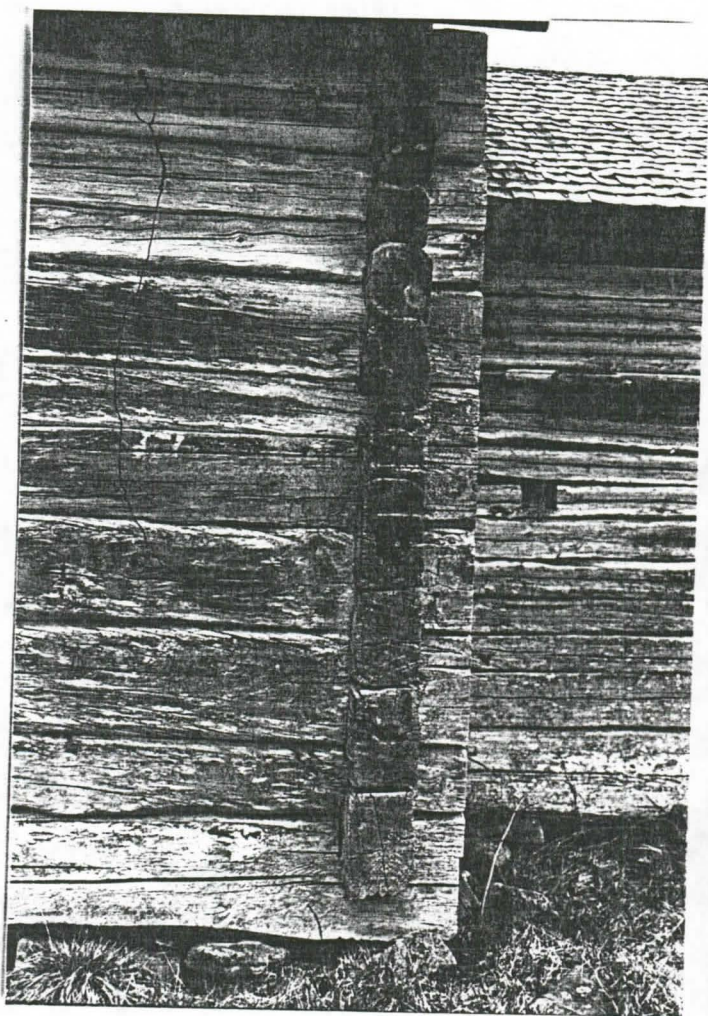
TALLIN ETEISEN OVI
LOUNAASEEN (KUVA
YLÖSALAIN) - PIENAISOLADON, MAS-
SIINAHUONEEN JA
RUUMENHUONEEN
SEINÄVIERUSTA
(LOUNAISSEINÄ)
MAAN LUIS-
KÄÄTTISEN JÄL-
KEEN.

8.

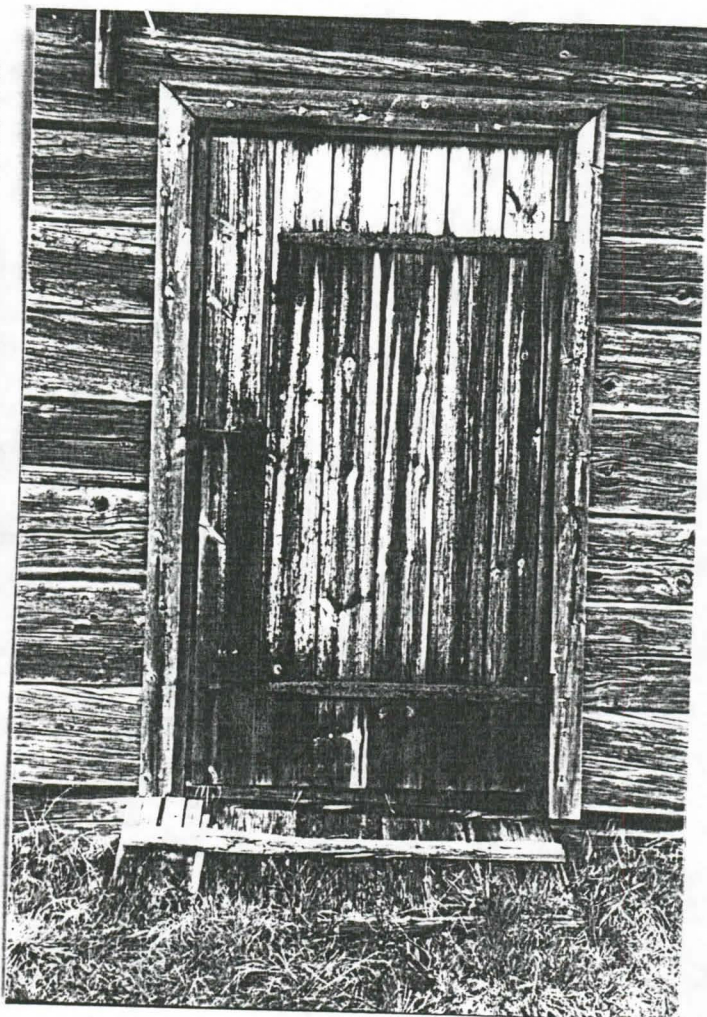
ISOLATO - TALLI

9. ISOLADON JA MASSINAHUONEEN NEG. RHO 95564
LIITTYMÄKOHTA, ISOLADON LUOTEISPÄÄTY

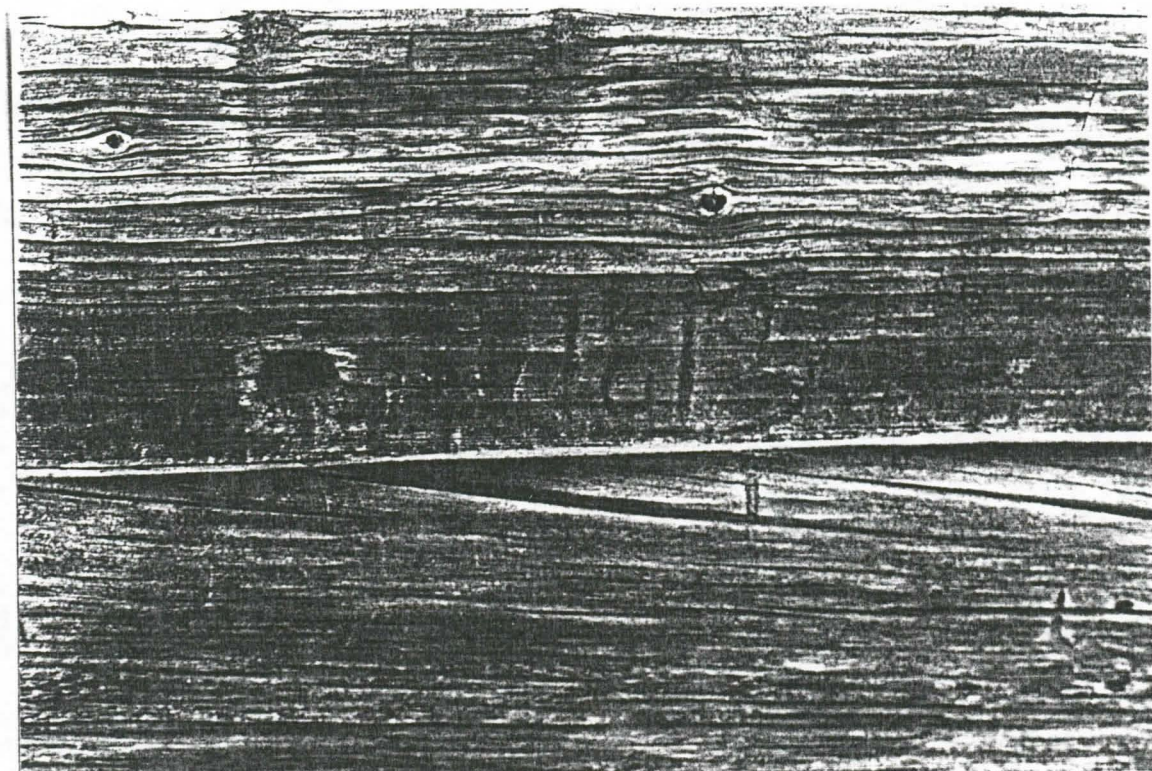
10. ISOLADON NEG. RHO 95549
POHJUISNURKKA

11. TALLIN ETEISEN OVI LOUNAASGOLJ
NEG. RHO 95542

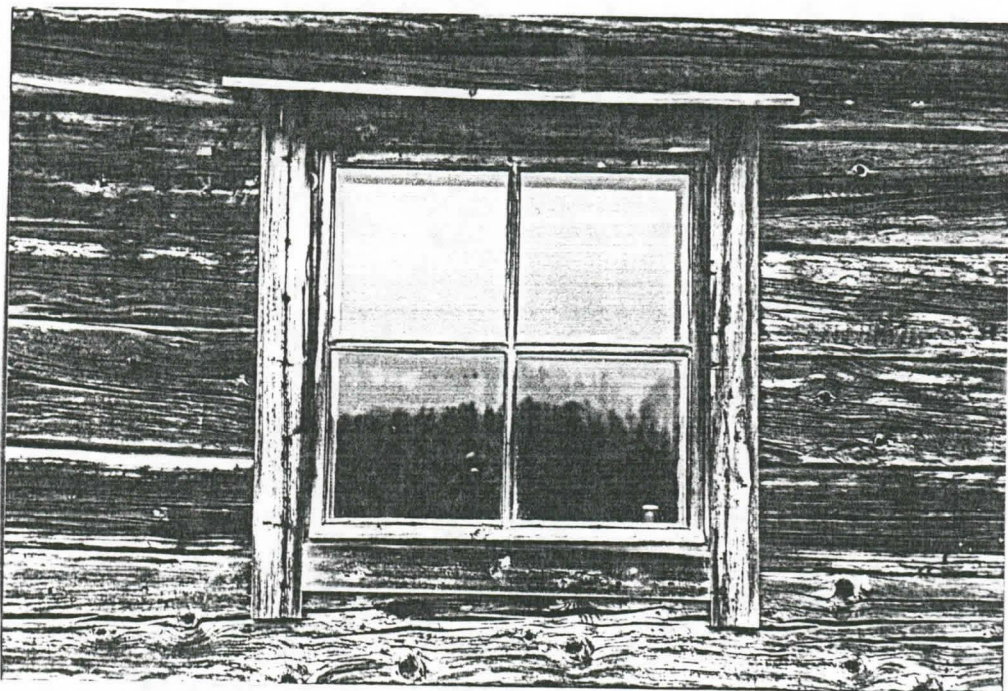

12. LUKKOSALVOS JA VUOSILUKU 1904 -
KOLMANNEKSI ALIN HIRSI TALLIN ETEISEN
LOUNAISSAINÄSSÄ

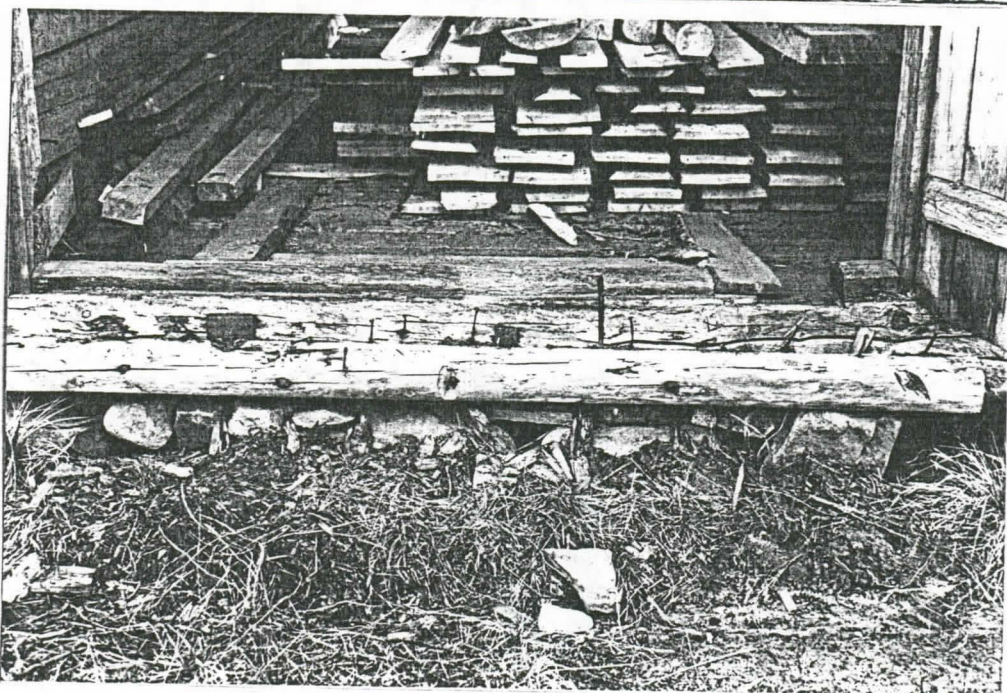
13.

ISOLATO - TALLI

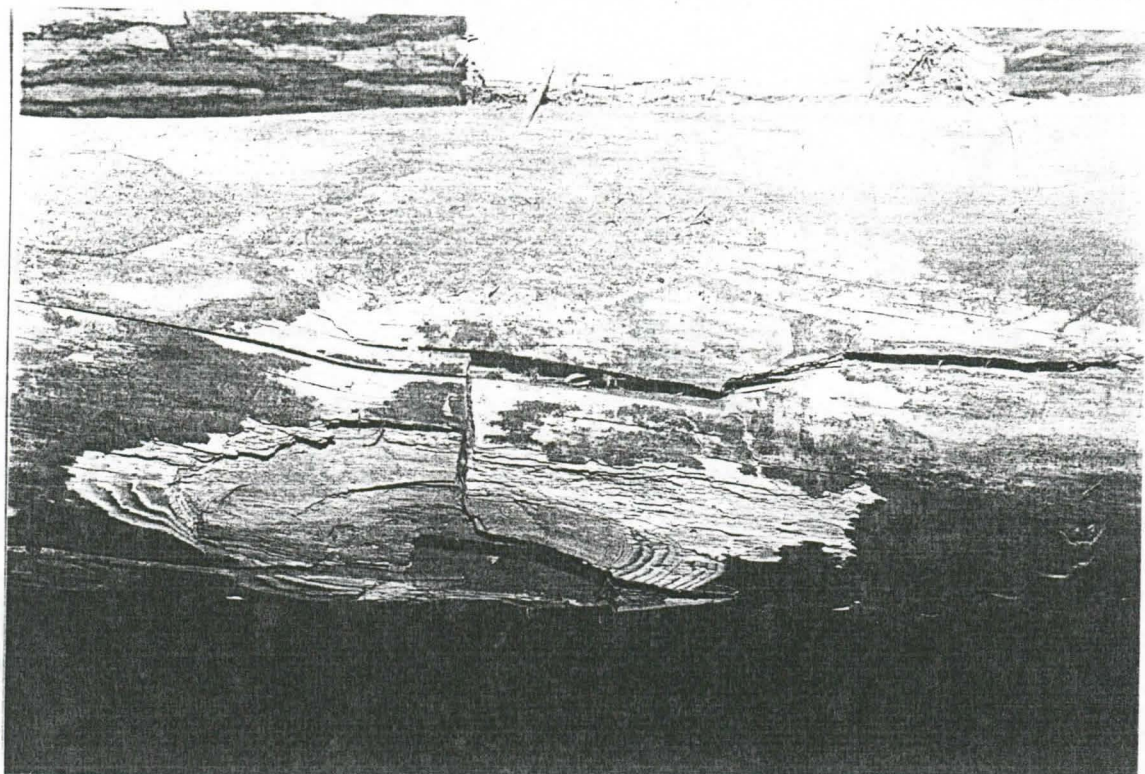
TALLIN ETEISEN IKKUNA
LOUNAA SEEN

NEG. RHO 95541 14.

SOLADON KOILLISSEINÄN
VENALUS

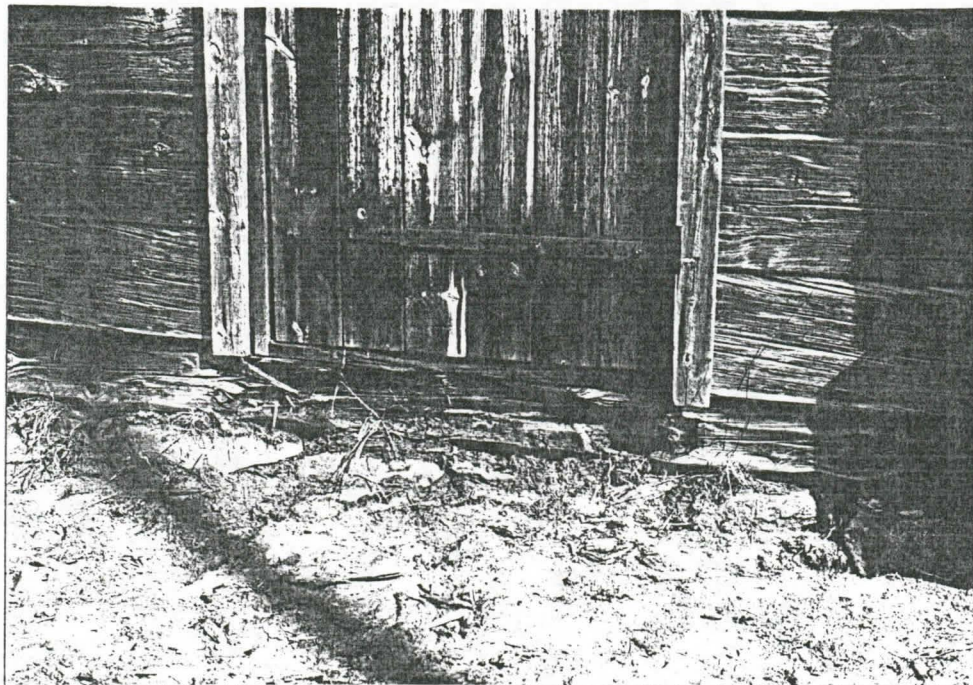
NEG. RHO 95547 15.

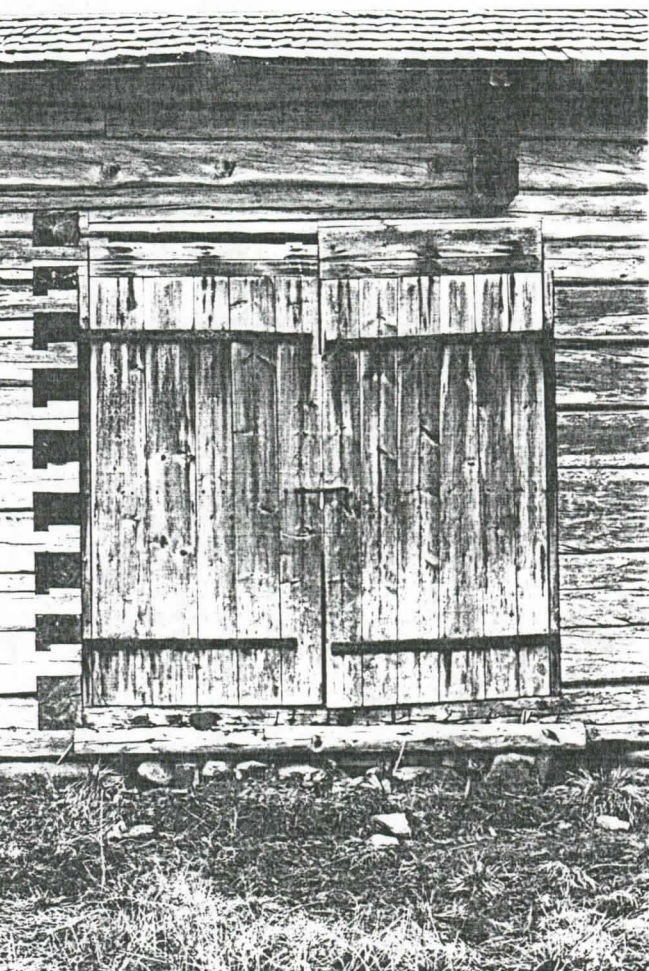
SOLADON LOUNAIS-
PEEN VUOLIAISEN
TO - JA HYÖNTEIS-
URIO

16.

OLATO - TALLI

17. TALLIN ETEISEN OVI LOUNAISSEINÄLLÄ PIINTAMAAN JA PORTAAN POISTAMISEN JÄLKEEN

18. ISOLADON OVI KOILLISEEN

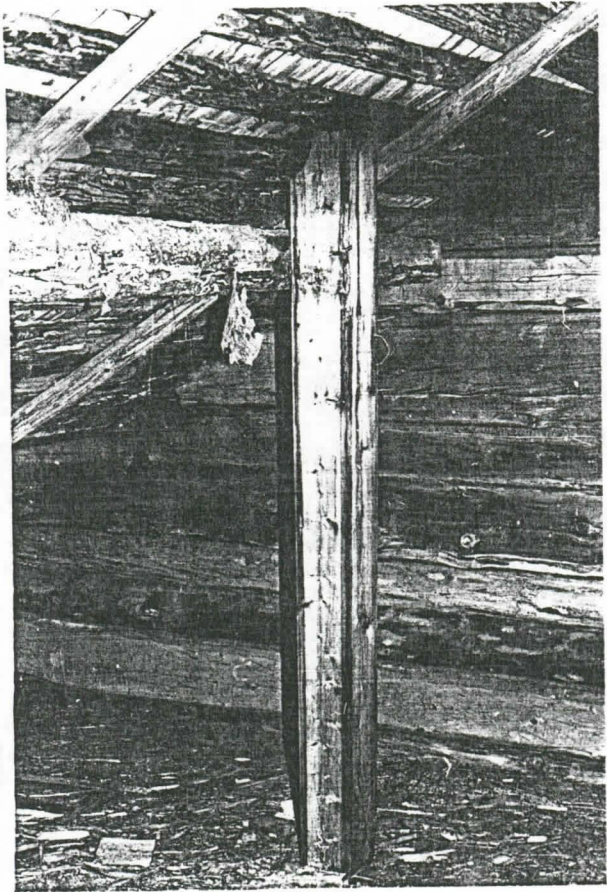
NEG. RHO. 95546

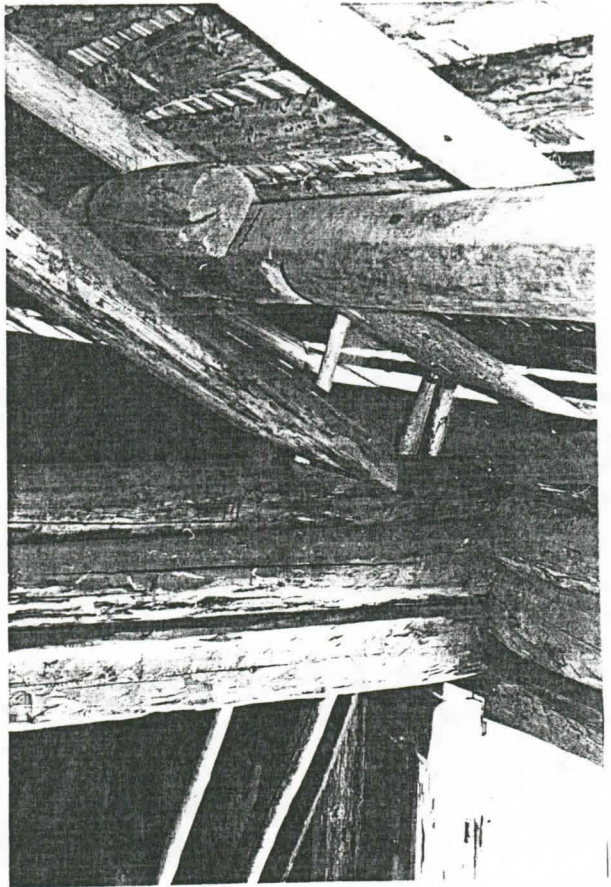
TALLIN ETEISEN OVEN KYNNYS JA MAATUNUTTA PORRASTA

NEG. RHO. 95543

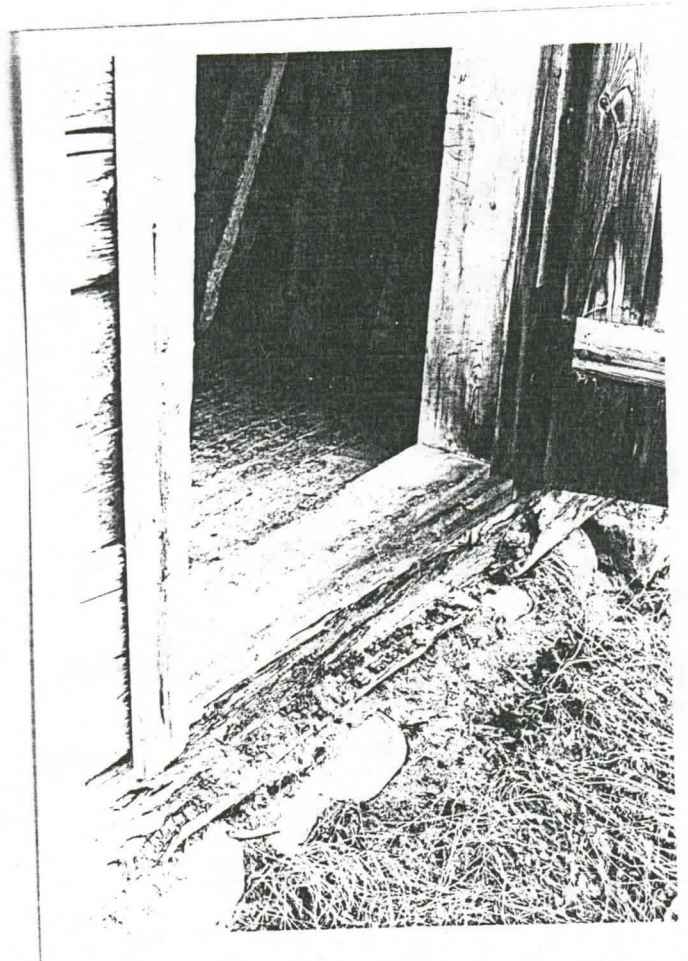
19.

20. TALLIN TUULETUSTORVI

21. ISOLADON POIKKI KULKEVAN TUUKISEINÄN JA KOILLISSEINÄN LIITTYMÄKOHTA

22. TALLIN ETÄISEN OVEN KYNNYKS JA SEN ALLA OLEVA HIRSI

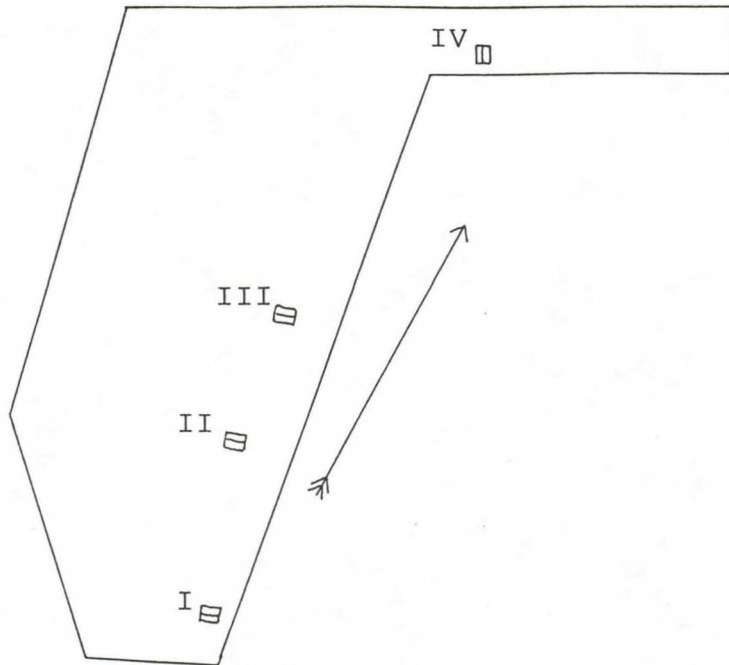
LAMMINAHO: VITTASUON LADOT

Inventointi ja korjausehdotukset

Rakennuskonservaattori
Kaisu Siika-aho

9.9.1992

VITTASUON LADOT

Lato I (4x5m) KUVAT 1-2

Lato on tehty sekä pyöröhirsii että veistettyjä seinähirsii (rakennuksen alaosassa) käyttäen. Veistetyissä hirsissä on siirtomerkit sisäpuolella, mutta niitä ei ole laitettu merkkien mukaiseen järjestykseen. Nurkkasalvokset on tehty myös näiden hirsien kohdalla siten, että niiden väliin jää muutaman sentin raot. Rakennus levenee ylös päin. Lounaisseinässä on oviaukko, jonka yläpuolella on aukko luukku varten.

Ladon lattia on tehty pitkittäissuunnassa kulkevista lattialaudoista. Lattiavasat ovat painuneet maahan ja osa lattialaudoistakin on osittain maatonut. Itänurkassa, jossa lattia on näkyvissä, ovat laudat pahoin lahonneet. Muualla lattia on heinien peitossa.

Rakennus on painunut; ja koillis-, kaakkois- ja luoteisseinissä alin hirsi on maassa ja osittain lahonnut. Muuten hirret ovat suhteellisen hyväkuntoisisia (lounaisseinässä sään kuluttamia) ja nurkkasalvokset ehjiä.

Ladossa on ollut pärekatto, joka on luoteislappeella korvattu punaisella huopakatteella. Huovat on laitettu vaakasuuntaan. Kaakkoislappeella on pärekatto, joka on pahoin kulunut. Huopakatto pitää sateen, mutta myös siinä on kulumakohtia.

KORJAUSEHDOTUS: Kolme maatonutta alahirttä uusitaan, samoin lattia käyttäen entisen kaltaista materiaalia. Kaakkoislappeelle tehdään uusi pärekatto. Osa päreiden aluslaudoituksesta jouduttanee myös uusimaan.

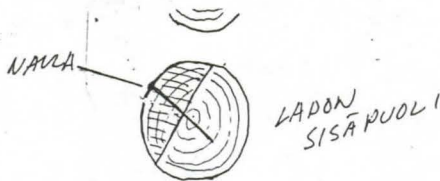
Lato II (4x4m) KUVAT 3-12

Lato on rakenteeltaan samanlainen kuin lato I. Se on kuitenkin tehty kokonaisuudessaan pyöröhirsistä. Kaakkoisseinän alin hirsi on osittain maatunut (koillispäästä). Koillisseinän (oviseinän) alin hirsi on myös lahonnut itänurkan läheisyydestä. Samalla seinällä oviaukon vasemmalla puolen 6. ja 7. hirsi vaurioitunut: niissä on ulkopuolella lahokohta noin metrin matkalla. Vaurion syvyys vaihtelee 5-10 cm:iin. Oviaukon oikealla puolella 7. ja 8. hirsi on irronnut oven pielen vaarnasta. Muutoin hirret ovat hyväkuntoisia.

Lattia on ladon koillispäästä painunut. Lattialaudat ovat osittain lahonneet ja maatuneet. Ladossa on heiniä.

Pärekatto on kaakkoislappeelta pahoin rikki ja luoteislappeelta jäkälöitynyt (ei vuoda yhtä pahoin).

KORJAUSEHDOTUS: Koillis- ja kaakkoisseinän alahirret uusitaan. Rakennusnostetaan kiville. Lattia uusitaan entisen mallin mukaan. Uusittaissa käytetään nykyisen lattian vahingoittumattomia lautoja. Koillisseinän 7.-8. hirsi laitetaan paikoilleen. Tarvittaessa hirsikehää oikaistaan. Koillisseinän 6. ja 7. hirsi korjataan naulamalla lahokohtaan paikka, joka otetaan saman kokoisesta pyöreästä männystä (piirros 1). Pärekatto uusitaan.

Piirros 1. Korjatun hirren poikkileikkaus.

Lato III (4x6m) KUVAT 13-18

Lato on rakenteeltaan saman kaltainen kuin edellisekin. Se on tehty kokonaan pyöröhirsistä. Oviaukko ja luukun aukko ovat koillisseinällä. Lato on kallistunut itään päin; itänurkka on painunut ja koillisseinän kaksi alinta hirttä on maassa kiinni. Myös kaakkoisseinän alin hirsi on itänurkan läheisyydestä lahovikainen ja maassa kiinni. Lounais- ja luodeseinien alimmat hirret ovat maatuneet. Muuten hirret ja nurkkasalvokset ovat hyväkuntoisia.

Lattia on myös painunut maahan ja lahonnut pahoin. Pärekatto on useasta kohti rikki. Luoteen puoleinen lape on ehyempi. Se on pahoin jäkälöitynyt. Ladossa on heiniä.

KORJAUSEHDOTUS: Kaikkien seinien alin hirsi uusitaan ja oviseinältä (koillisseinä) myös toiseksi alin hirsi. Lattia uusitaan kuten em. ladoissa. Lato katetaan päreillä.

Lato IV (5x5,5m) KUVAT 19-24

Lato on rakenteeltaan saman kaltainen kuin edellisekin. Siinä on käytetty pyöröhirsien lisäksi oviseinällä veistettyjä hirsisiä. Ovi-

aukon päällä on säilynyt myös heinäluukku. Hirret ovat hyväkuntoisia lukuunottamatta luoteisseinän (oviseinä) ja koillisseinän alinta hirttä. Nämä ovat maassa kiinni ja osittain lahonneet.

Lattia on painunut ja suurimmaksi osaksi lahonnut. Ladossa on heiniä. Katto on näistä ladoista hyväkuntoisin. Koillislape on suurimmaksi osaksi jäkälöitynyt; jäkälää on myös lounaan puoleisella lappeella. Pärekatto on reikäinen ja vuotaa. Toinen harjalauta on irronnut.

KORJAUSEHDOTUS: Koillis- ja luoteisseinien alahirret uusitaan. Lattia uusitaan kuten edellä, samoin pärekatto.

YLEISTÄ

Vittasuon ladot ovat kaikki jonkin verran painuneita. Niiden ympäristössä rehottaa pajupensaita ja koivunnäreitä. Latojen seinävierille on koottu heinäseipäitä ja niiden tappeja, piikkilankaa ja joitain työkaluja. Ladoissa olevat heinät pitävät lattiaa märkänä ja edistävät sen lahoamista. Kattojen korjaaminen olisi tärkeää, mikäli latoja halutaan säilyttää. Ympäristön raivaus, alhirsien uusiminen ja lattioiden laitto tulevat tarkeysjärjestyksessä seuraavina.

VITTASUON LADOT: KUVAT

1. ETELÄISIN LATO (LATO I) LÄNNESTÄ
2. LATO I ETELÄSTÄ
3. TOISEKSI ETELÄISIN LATO (LATO II) IDÄSTÄ
4. LATO II: VAURIOKOHTA KOILLISSEINÄLLÄ
5. LATO II: VAARNASTA IRRONNET HIRRET KOILLISSEINÄLLÄ
6. LATO II KAAKOSTA
7. LATO II LÄNNESTÄ
8. LATO II: KATON LUOTTEEN PUOLEISTA LAPETTA
9. LATO II: HIRSIPAIKKAUS LÄNSINURKASSA
10. LATO II: LOUNAISPÄÄTY
11. LATO II: TAPPIVARASTO LADON LOUNAISPÄÄDYSSÄ
12. LATO II: KOILLISPÄÄTY
13. KOLMANNENKSI ETELÄISIN LATO (LATO III) KAAKOSTA
14. LATO III: LOUNAISPÄÄTY
15. LATO III: KOILLISPÄÄTY
16. LATO III LÄNNESTÄ
17. LATO III: LOUNAISPÄÄTY, RAUTALANJAKAA
18. LATO III: LOUNAISPÄÄTY, HEIKÄSEIPÄITÄ
19. POHJOISIN LATO (LATO IV) LOUNAASTA
20. LATO IV LOUNAASTA
21. LATO IV POHJOISESTA
22. LATO IV KOILLISESTA
23. LATO IV: LUUKKU
24. LATO IV: LUOTEISPÄÄTY

TTASUON
ADOT

1. ETELÄISILÄ LATO (I) LÄNNESTÄ

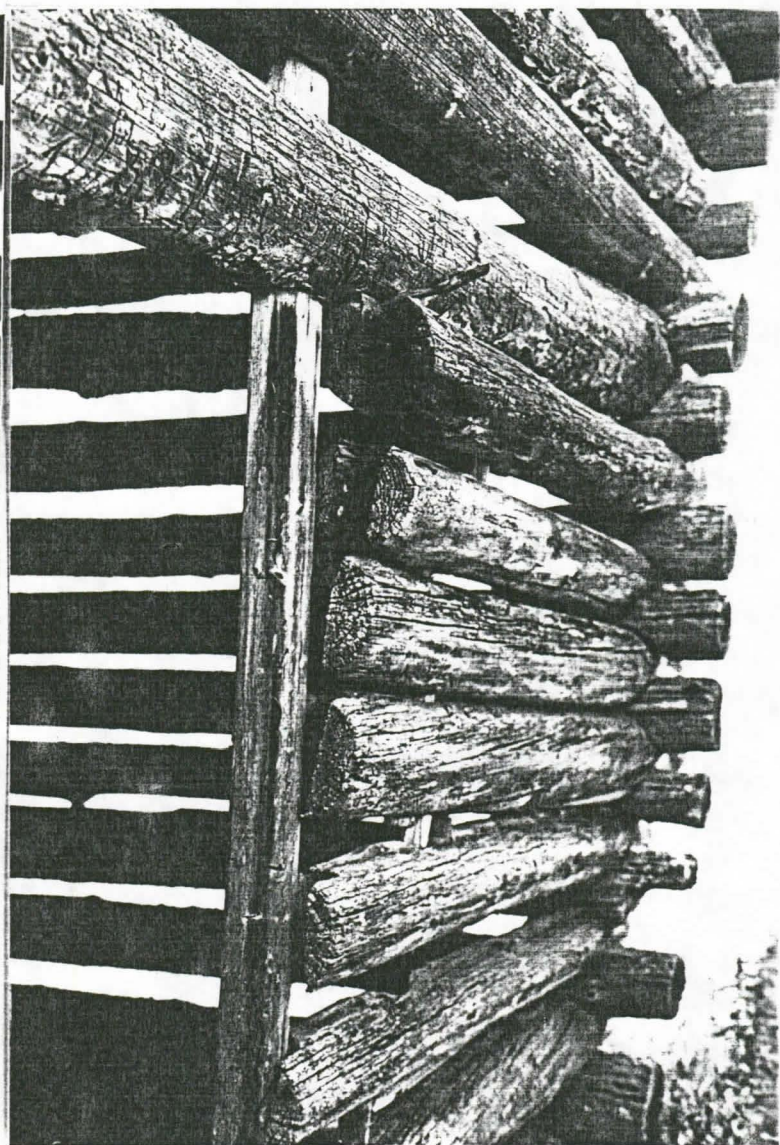
2. LATO I ETELÄSTÄ

3. TOISEKSI ETELÄISIN LATO (II) IDÄSTÄ

LATO II: VAURIOKOHTA KOILLIS-
SEINÄLLÄ OVIAUKON VASEM-
MALLA PUOLELLA

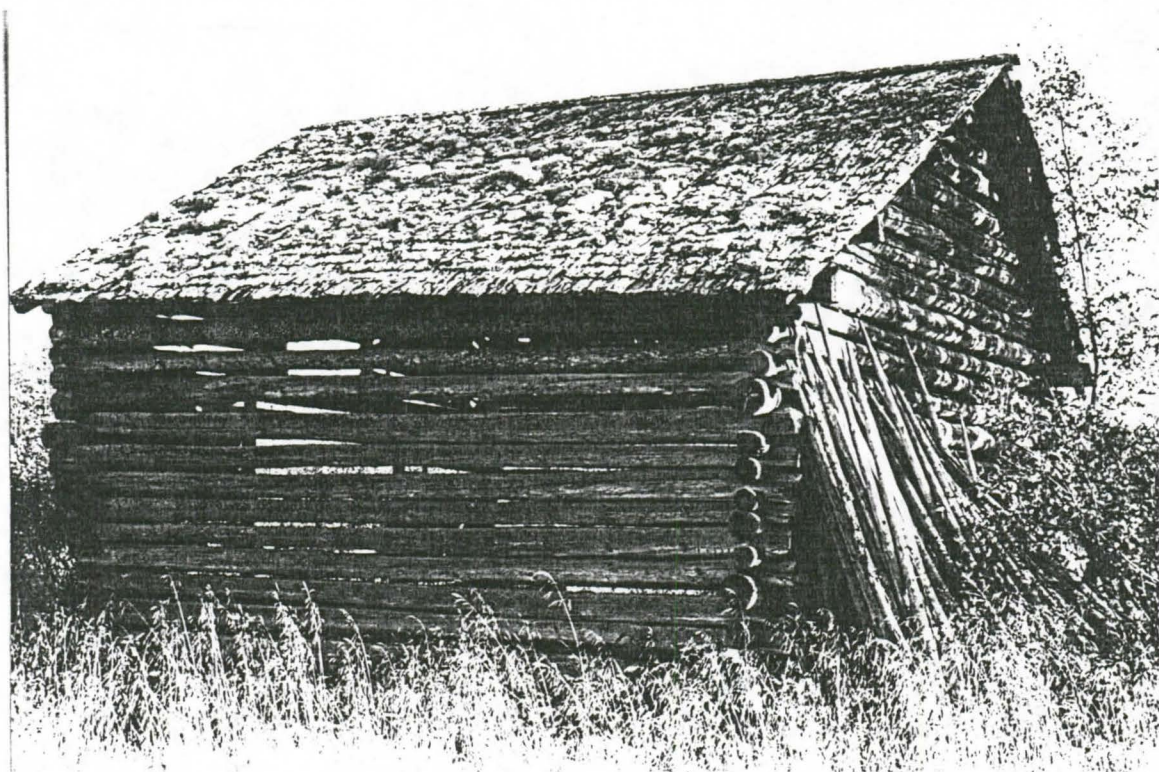

5. VAARUASTA IRRONNEET HIRRET
KOILLISSEINÄLLÄ (LATO II)

VITTAJUON
LADUT

6. LATO II KAAKOSTA

7. LATO II LÄNNESTÄ

NITTA SUOK
LADOT

8. LATO II: KATON LUOTEEEN PUOLEISTA LAPETTA

9. LATO II: HIRSIPAUKKAUS LÄNSINURKASSA

VITTASUON
LADOT

10. LATO II: LOUNAISPÄÄTY

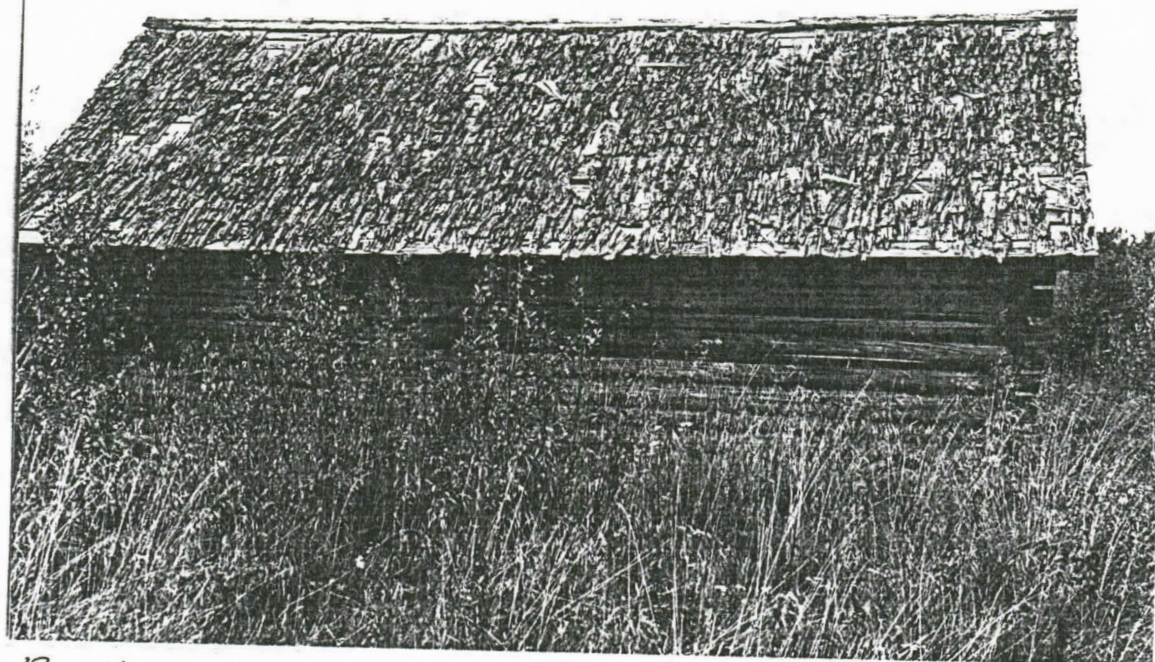

11. LATO II: TAPPIVARASTO LADON
LOUNAISPÄÄDYSTÄ

12. LATO II: KOILLISPÄÄTY

VITTASUON
LADOT

13. KOLMANNEKSI ETELÄISIN LATO (III)
KAARKOSTA

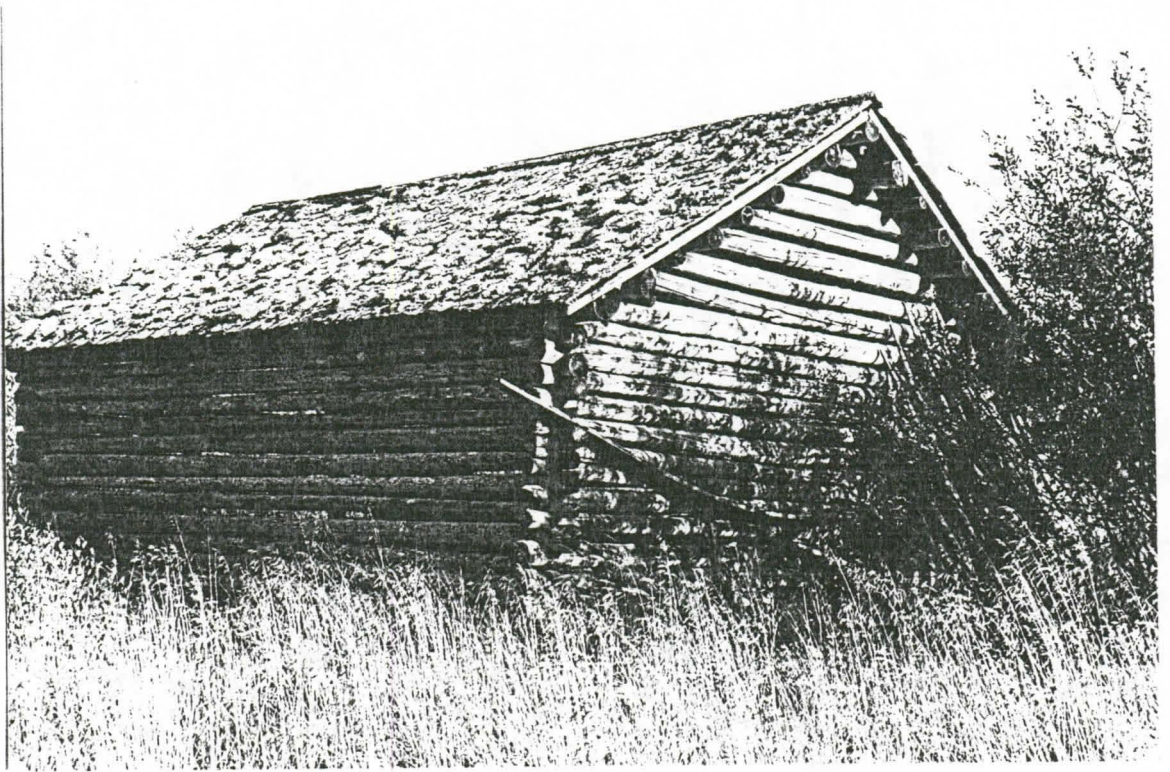

14. LATO III: LOUNAISPÄÄTY

15. LATO III: KOILLISPÄÄTY

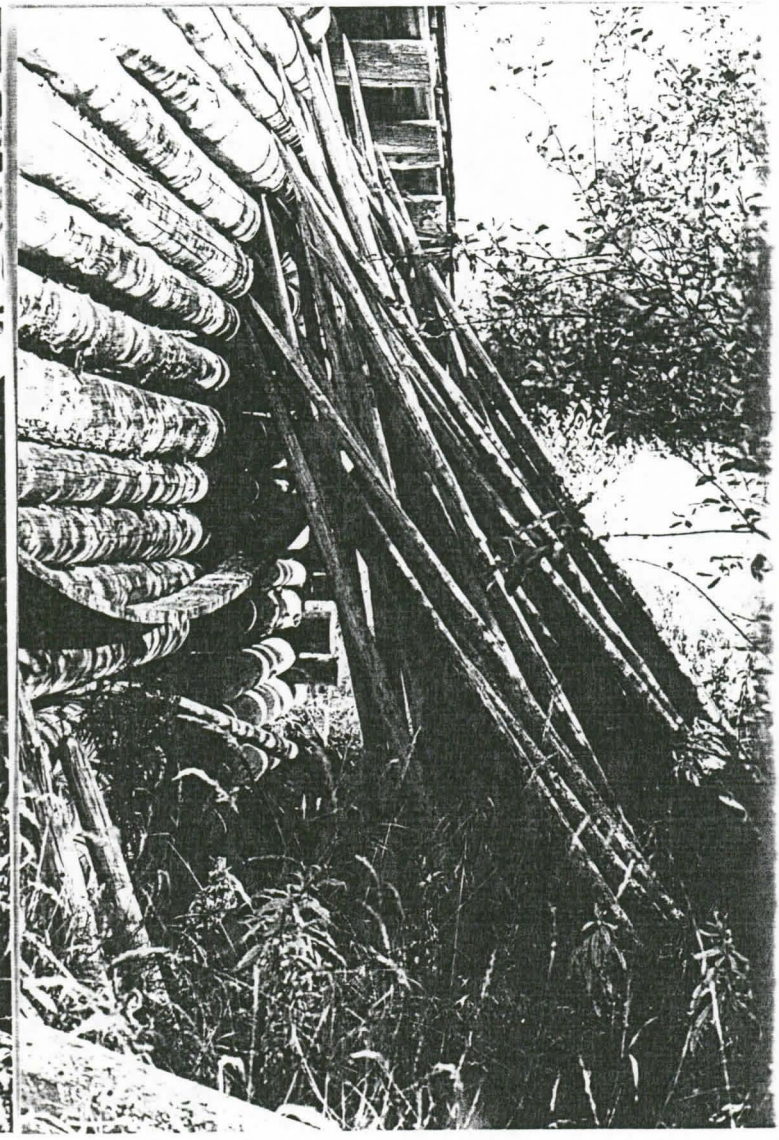
VITTAUON
LADOT

16. LATO III LÄNNESTÄ

7. LATO III: RAKTALANKAA LOUNAIS-
PÄÄDYLLÄ SUOJARINA

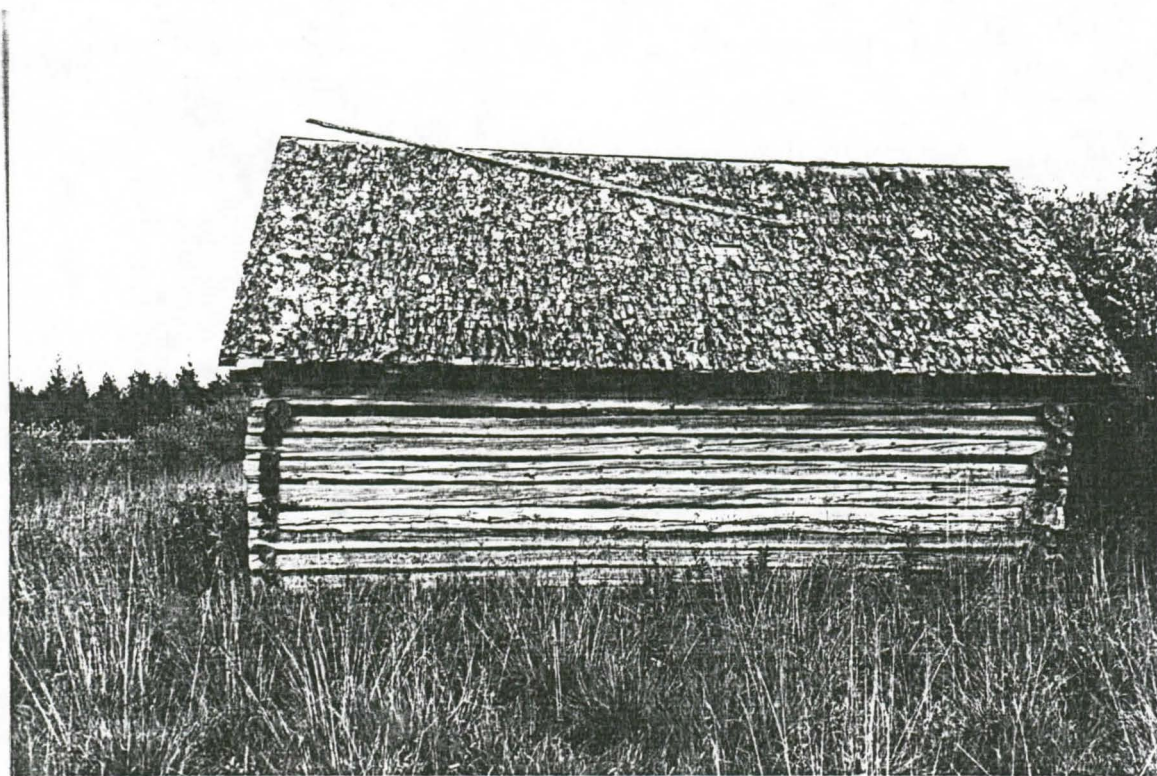

18. LATO III: HEINÄSEIPÄITÄ LOUNAIS-
PÄÄDYLLÄ SUOJISSA

VITTA SUOJ
LADOT

19. POHJOISIN LATO (LATO IV) LOUNASTA

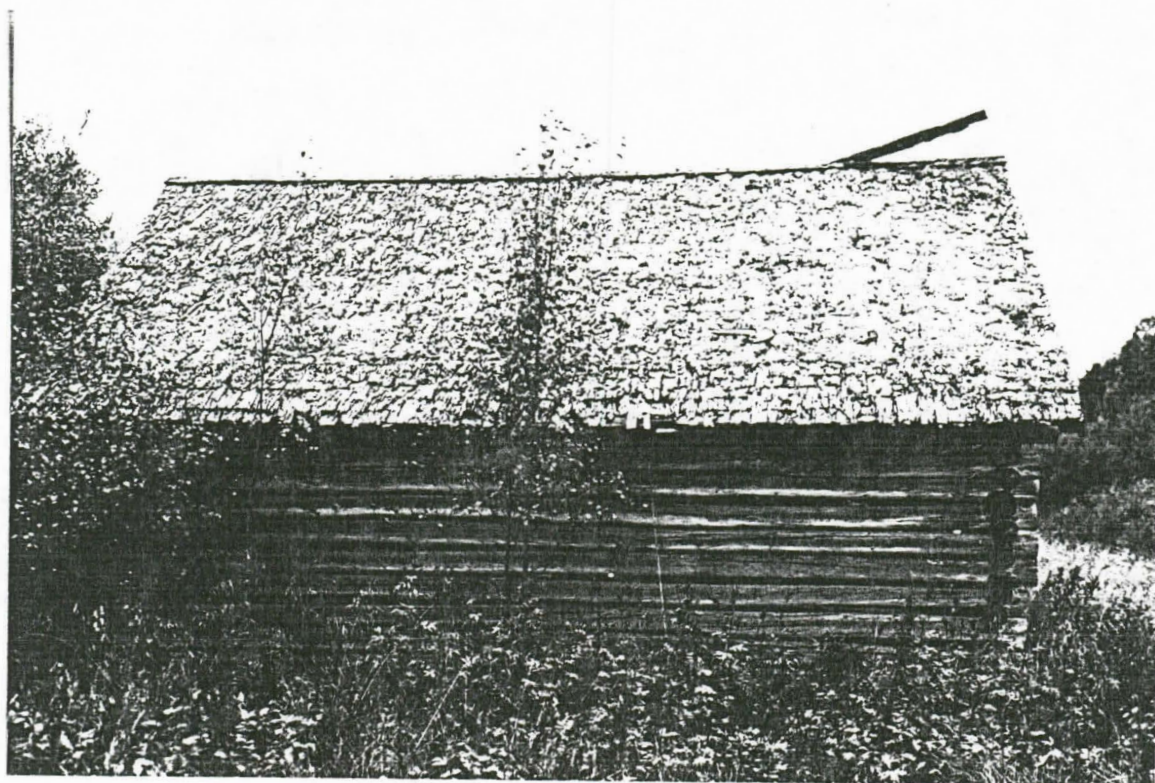

20. LATO IV LOUNASTA

VITTASUON
LADOT

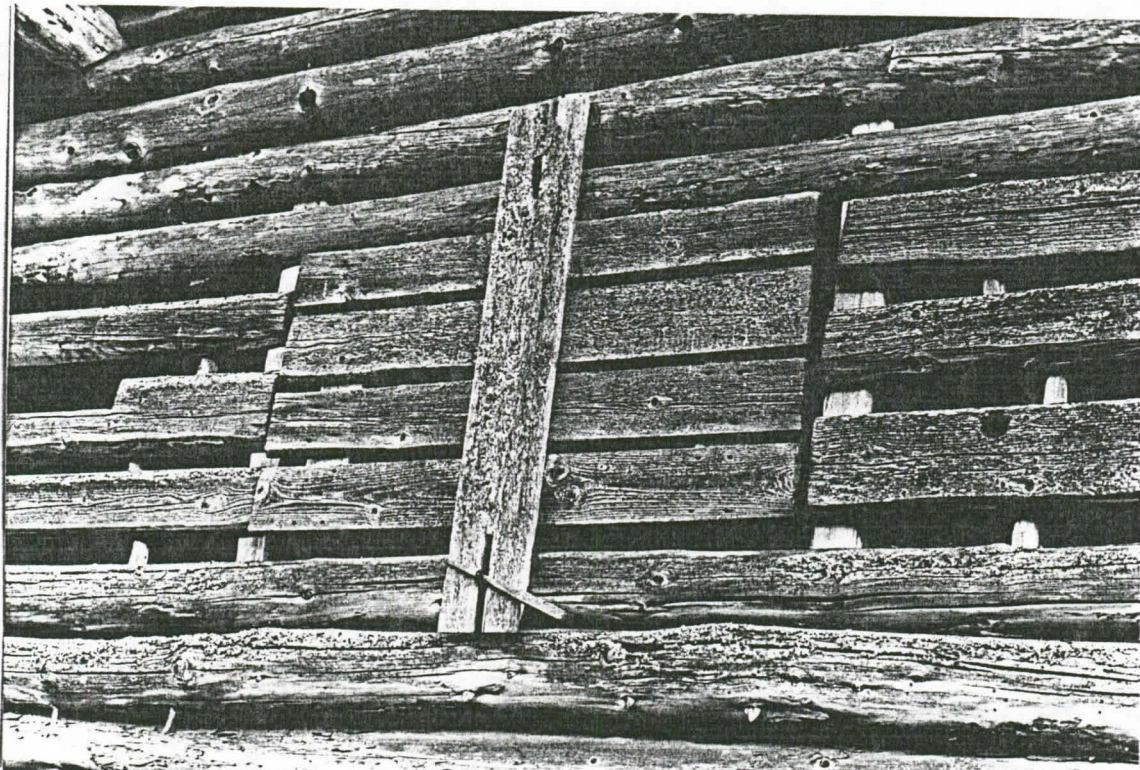

21. LATO IV POHJOISESTA

22. LATO IV KOILLISESTA

VIITTA SUOL
LADOT

23. LATO IV: LUUKKU

24. LATO IV: LUOTEISPÄÄTY

LAMMINAHO: TÖRMÄAITTA (rak.n:o 15)

Vauriokartoitus ja korjaussuunnitelma

Rakennuskonservaattori
Kaisu Siika-aho

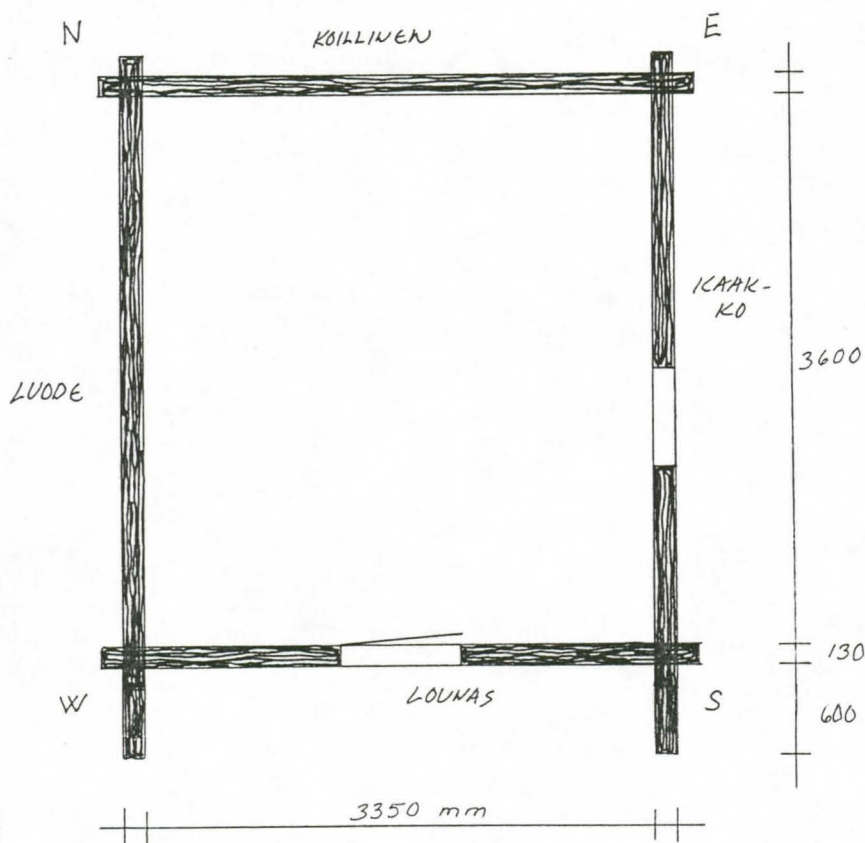
18.9.1992

TÖRMÄAITTA (KUVAT 1-3, 14)

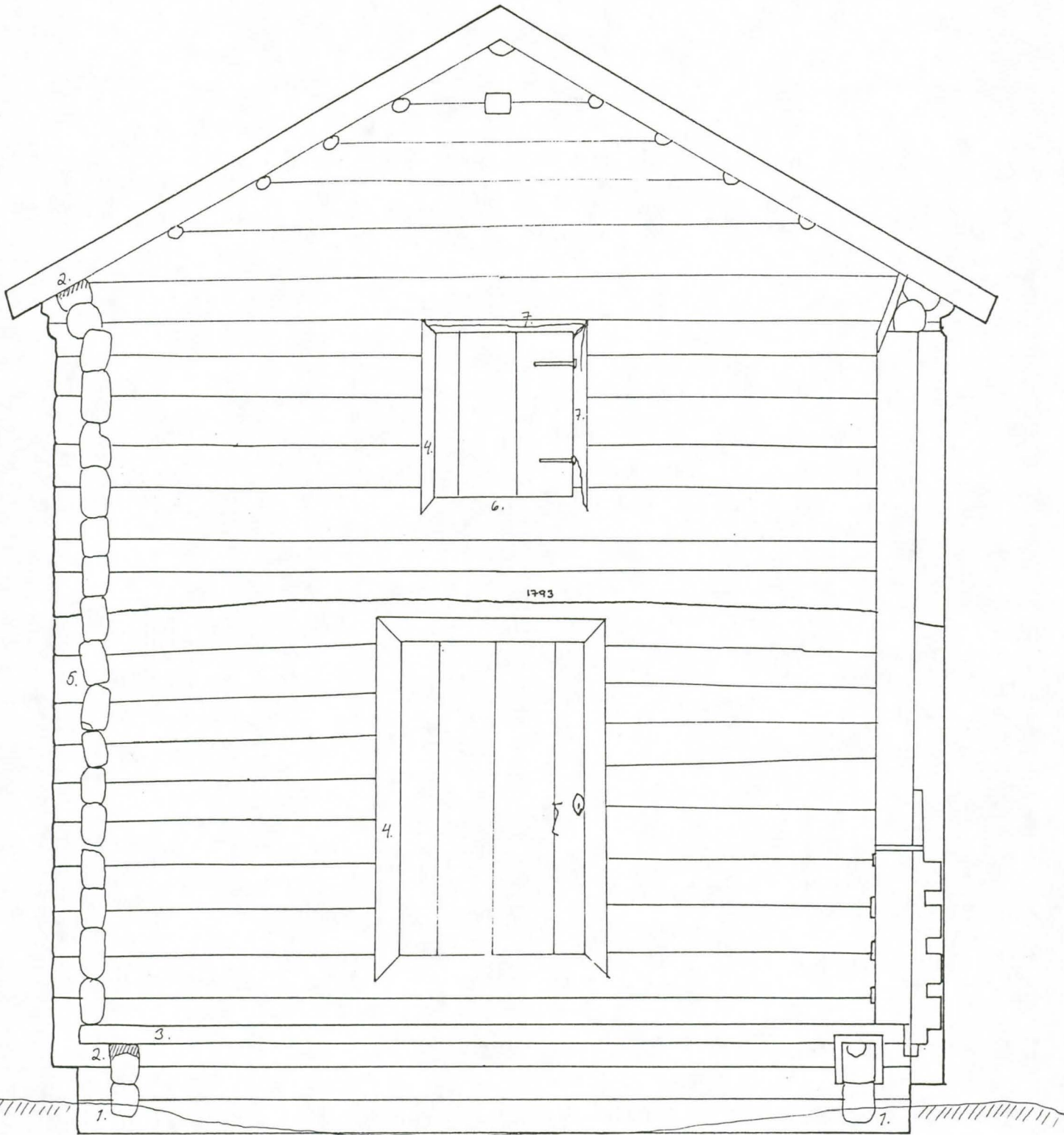
Törmäaitta on kaksikerroksinen, päätyovellinen ja päätyulkonemalla eli otsalla varustettu salvosjalka-aitta (piirros 1). Aitan sivuseinät jatkuvat otsaosan tasolle muodostaen suorat, loveamattomat posket. Otsan alimmassa hirressä oven päällä on kaiverrettuna vuosiluku 1793. Aitan sivuseinät lepäävät hirsijalan päällä rakennuksen poikkisuunnassa olevien vahvojen lattialautojen varassa.

Salvosjalka

Kahden hirren korkuinen salvosjalka kiertää aitan alla hirren leveyden verran sisempänä kuin aitan hirsikehä. Jalan alin hirsikerä on takaseinustan hirttä lukuunottamatta maassa kiinni. Aitan ovi päättyyn ja sen ympäristöön kertynyt maa-aines peittää jalan kokonaan näkyvistä (jalkaosa on kuopassa). Oviseinustan puoleinen alahirsi on lahonnut molemmista päistään ja sivuseinien puolella olevat jalan alahirret ovat lahonneet alaosastaan noin 120 cm:n matkalta ovipäädystä. Kaakkoisseinustan hirsi on uponnut maahan noin viisi senttiä päästään, luoteisseinän hirsi 10 cm. Kaakkoisseinän puolella oleva, jalkaosan ylempi hirsi on suojattu siltalankkujen edestä laudoituksella. Vastaavassa kohdassa aitan luoteissivulla hirren pää on lahonnut noin 5 cm:n syvyydeltä (piirros 2). Jalan takaseinustan puoleiset hirret ovat suhteellisen hyväkuntoisia. Ylempi hirsi on muotoiltu molemmista päistään ja lienee siten alkuperäinen. Alahirren kaakkoispää on maassa kiinni ja salvoksesta asti osittain lahonnut.

Piirros 1. Törmäaitta.

KS-92

1. HIRRET MAAN SISÄSSÄ; LAHOA
2. HIRRENPÄÄN YLÄOSA LAHO
3. SILTALANKUT KULUNEET, HEIKENTYNEET
4. VUORILAUTA OSITTAIN IRTI
5. SEINÄHIRRET VÄÄNTYNEET SEINÄTASOSTA

6. VUORILAUTA PUUTTUU
7. VUORILAUDAT KULUNEET, HALKEILLEET; PALOJA PUUTTUU

Piirros 2. Ovi- eli lounaisseinä; vauriot.

Hirsirunko

Aitta on rakennettu 130 mm leveistä hirsistä, jotka on veistetty kaapeammiksi päistään (110 mm). Korkeudeltaan hirret ovat 150-250 mm. Sivuseinien kaksi ylintä hirttä ovat pyöröhirsiiä ja ne ulkonevat seinätasosta kuten navetta- ja luhtirakennuksissakin. Alimpana olevien pyöröhirsien päät on koristeltu veistämällä samoin kuin ovi- ja takaseinän kahden ylimmän hirren päät. Kaakkoisseinä on laudoitettu ja siihen on tehty ikkuna. Otsaosan alin hirsi on veistetty loivasti kaarevaksi. Aitta on ollut punamullattu.

Hirsirungon vauriot: kaakkoisseinä (KUVAT 3, 7-9)

Kaakkoisseinä on laudoitettu kantatulla sahalaudalla. Lomalaudoituksen alalaudat ovat suurimmaksi osaksi vanhempia kuin v. 1981 tehdyssä korjauksessa laitetut päällyslaudat. Vanha laudoitus on myös ollut punamullattu. Laudoituksen vanhat laudat ovat hyvin säänkulttamia; niiden pinta on halkeillut. Ne suojaavat kuitenkin vielä hyvin hirsiseinää. Vanha laudoitus on kiinnitetty takonauloilla.

Säälle alttiina olevat itä- ja etelänurkan salvokset ovat ilmeisesti pettäneet jo varhaisessa vaiheessa. Seurauksena on ollut alaseinän hirsien siirtyminen pois paikoiltaan, vääntymisen ulospäin. Seinän hirret 2 - 4 (alhaalta laskien) ovat pahiten liikkuneet paikoiltaan (2-4 cm). Rakennuksessa ei ole käytetty vaarnatappeja. Seinään tehty ikkuna tukee seinän yläosan hirsiiä. Laudoitus on todennäköisesti laitettu seinän pullistumisen jälkeen.

Hirsirungon vauriot: lounaisseinä (KUVAT 12, 14)

Lounaisseinän alosan hirret ovat olleet suojassa aitan päätyulkone-
man alla. Ne ovat hyväkuntoisia. Otsan seinähirret ovat paikoin halkeilleet, mutta niihin ei ole muodostunut vesitaskuja eikä la-
hokohtia.

Hirsirungon vauriot: luoteisseinä (KUVAT 14-16)

Luoteisseinäessä on muutama kierteinen hirsi, joka ulkonee seinäpin-
nasta. Tällaisien hirsien yläpinnalle jää sadevesi helposti seisomaan. Seurauksena on suotuisat olosuhteet lahottajasienille ja puun-
tuholaisille. Luoteisseinän vauriot eivät ole suuria, vaikka pinta-
lahoa löytyy jonkin verran useamman hirren yläpinnasta. Lahon sy-
vyys on 1-3 cm ja se on paikoittaista. Selvimmin vaurioituneita ovat
hirsien 9, 10 ja 12 yläpinnat. Hirsien 5 ja 6 sekä 6 ja 7 välissä
on pienet hyönteisvaurioalueet. Vauriot ovat vanhoja (piirros 3).
Koko seinä on sieltä täältä jäkälöitynyt.

Hirsirungon vauriot: koillisseinä

Koillisseinäessä on nurkkalauoituksien lisäksi molempien nurkkien
vieressä kolmen laudan levyinen seinälaudoitus. Pohjoisnurkan laudoit-
us on osittain irti yläpäästä. Näkyvillä oleva hirsiseinä on hyvin
kulunut. Jokaisessa hirressä on halkeamia; niihin on muodostunut ve-
sitaskuja ja lahoa. Seinä on myös jäkälöitynyt.

Lattia

Aitan lattia on tehty noin 80 mm vahvasta veistetyistä laudasta, jonka leveys vaihtelee 60 mm:stä 180 mm:iin. Lattialaudat ovat hyväkuntoisia.

Lattia jatkuu aitan otsan alla siltalankkuina, jotka ovat hyvin kuluneita. Siltalankkujen alle on laitettu v. 1990 irrallinen tuki, joka estää lankkujen liiallisen taipumisen ja katkeamisen. Tuki on hirrenpätkä, joka on puupalikoilla kiilattu maan ja siltalankkujen välille. Siltalankkuja on kolme. Ne ovat leveydeltään 90-170 mm.

Välipohja

Välipohjaa kannattavat neljä rakennuksen pituussuunnassa kulkevaa pyöreää tai vajaakanttista kannatinhirttä (150 x 150 mm). Laudoitus on tehty veistetyistä laudasta (vahvuus 70mm, leveys 120 - 250 mm). Välipohja on hyväkuntoinen.

Vesikatto

Katto on rakennettu kurkihirren ja kahdeksan vuoliaisen varaan. Aitassa on ilmeisesti ollut alun perin malkakatto. Vuoliaiset ovat vahvuudeltaan 90-120mm, aluslautojen tukipuut halkaisijaltaan 70-80 mm. Pärekaton aluslaudoitus on tehty sekalaisesta laudasta. Nykyinen pärekatto on vuodelta 1987. Katto on hyväkuntoinen, mutta se kerää roskia kaakon puoleiselle lappeelle. Aitan vieressä kasvava pihlaja roskittaa kattoa ja pitää sitä kosteana. Aitta on katettu edellisen kerran v. 1949.

Ovi (KUVA 19)

Törmäaitan ovi on neljästä laudasta tehty ponttilautaovi, jossa on sisäpuolella upotetut pienat. Pienat on kiinnitetty puunauloilla. Pienet, taotut saranat on upotettu sisäpuolelle. Myös ulkopuolella oleva rautainen vedin ja avainkilpi ovat sepän tekemiä samoin kuin oven lukko avaimineen. Saranat on kiinnitetty takonauloilla. Ovilaudat ovat ulkopuolelta pinnasta halkeilleet ja kuluneet, pontit ovat ulkopuolelta jonkin verran auenneet (3-6mm). Ovi on kuitenkin tiivis ja muuten hyväkuntoinen.

Oven vuorilaudat ovat myös kuluneet, mutta ehyet. Länsinurkan puoleinen sivuvuorilauta on alaosastaan irti.

Luukku (KUVAT 12-13)

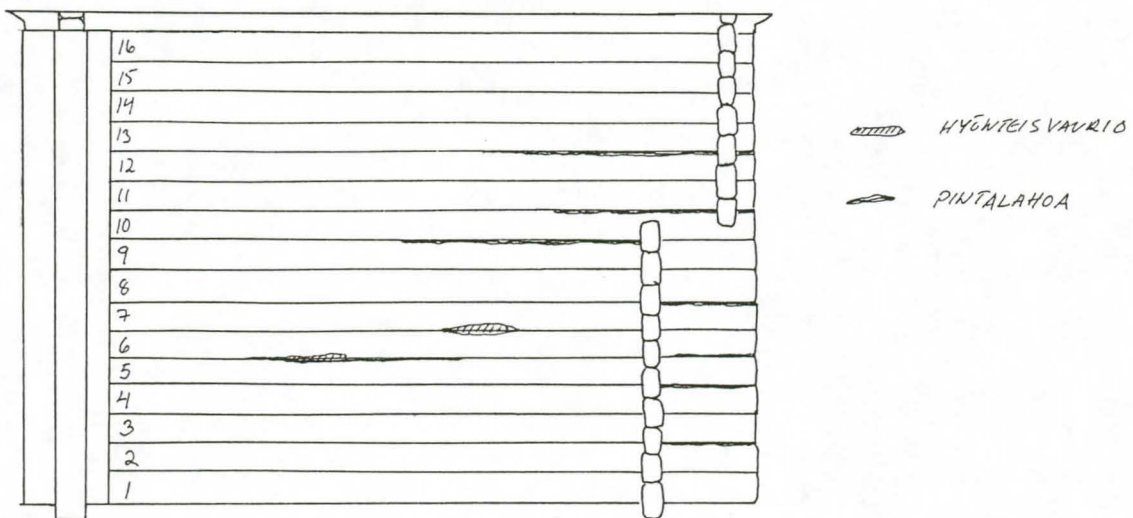
Oven päällä on aitan vintin luukku, joka on kooltaan 720 (korkeus) x 600 mm. Luukku on tehty kaksinkertaiseksi siten, että ulkopuolen kolme pystylautaa on kiinnitetty puunauloin sisäpuolen tukeviin (30 mm:n vahvuisia) poikkilautoihin. Luukussa on ulkopuolella takonaulojen kantojen muodostama koristekuvio. Vain muutamat nauloista on lyöty koko luukun lävitse. Luukussa on sisäpuolella taottu haka. Luukun ulkolaudat ovat hyvin kuluneet ja halkeilleet pinnasta. Luukku kokonaisuudessaan on tukeva ja hyväkuntoinen.

Luukun vuorilaudat ovat ohueksi kuluneita. Länsinurkan puoleisen vuorilaudan kiinnitys on löystynyt; muutoin se on ehyt. Luukun alla ollut vuorilauta on kokonaan kadonnut ja luukun päällä olevasta laudasta on jäljellä enää vain noin 30 mm leveä suikale. Myös etelänurkan puoleinen vuorilauta on pahoin halkeillut ja siitä on lohkeillut paloja pois. Vuorilaudat ovat tällä hetkellä vahvimmalta kohdaltaan 15 mm:n paksuisia, 55 mm leveitä. Ne on viistetty ulkosyrjästä. Vuorilaudat on kiinnitetty takonauloilla.

Ikkuna (KUVAT 3, 17)

Kaakkoisseinällä on ikkuna, jossa on kaksiruutuinen puite. Kooltaan ikkunanpuite on 640 (leveys) x 630 mm. Puitteen nurkkaliitokset on vahvistettu puutapein, ruudut on kiinnitetty kittilistojen avulla. Nurkkatapit puuttuvat yläkulmista ja alhaalta ne ovat työntyneet sisään. Alareunan kittilistat ovat jäkälöityneet; keskipuussa olevien listojen kiinnitys on paikoin löystynyt.

Ikkunankarmit on tehty höylätystä, profiloidusta laudasta samoin kuin sisäpuolen ikkunalauta. Sisäpuolella olevat vuorilaudat ja ulkopuolen ikkunalauta ovat sahalaudasta. Ne ovat hyväkuntoisia.

Piirros 3. Luoteisseinän vauriot.

TÖRMÄAITTA: KORJAUSSUUNNITELMA

Ympäristö

Törmäaitan ovi- eli luoteisseinän edestä, siltalankkujen alta ja nurkkien kohdalta poistetaan maata niin paljon, että se on samalla tasolla kuin aitan tausta. Myös kaakkoisseinän vierustalta poistetaan maata noin metrin levyisesti. Aitan edessä maan poisto tehdään aina ohitse kulkevaan ojaan saakka (piirros 1). Aitan itänurkan vieressä kasvavasta pihlajasta poistetaan aitan puolimmaisat oksat siten, että oksien ja rakennuksen väliin jää ainakin 30-40 cm väliä.

Jalka

Aitta nostetaan kiville ja salvosjalan lounaisseinustalla oleva alahirsi uusitaan. Sivuseinien puolella olevien lounaispäästään maahan vajonneiden jalan alahirsien kunto tarkistetaan. Ne eivät tarvitse uusimista. Luoteisseinustan puoleinen jalkaosan ylemmän hirren pää siltalankkujen edessä koteloidaan laudoittamalla kuten vastaavassa kohdassa aitan kaakkoisseinustalla (piirros 3).

Hirsirunko

Koillisseinä laudoitetaan käyttäen kantattua sahalautaa. Pohjoisnurkan irronneet suojalaudat naulataan kiinni.

Ovi

Oven alaosaan irti oleva länsinurkan puoleinen vuorilauta naulataan kiinni.

Luukku

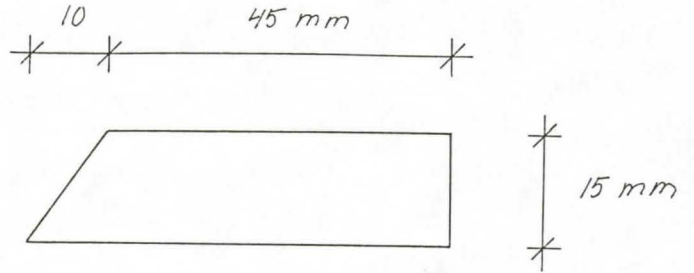
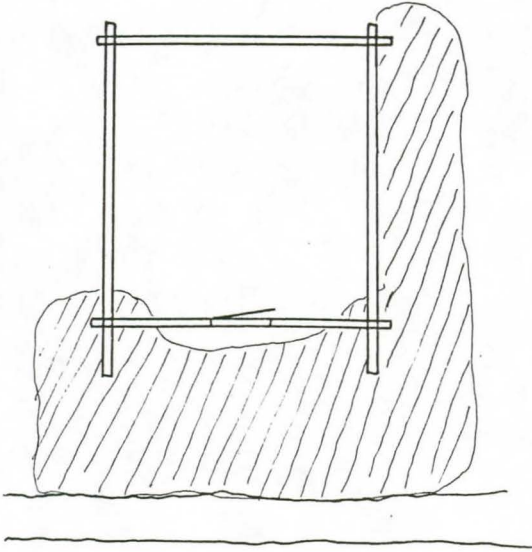
Luukun länsinurkan puoleinen vuorilauta kiinnitetään lujemmin entisiä nauvoja kiristämällä. Muille sivuille tehdään uudet vuorilaudat vanhan mallin mukaan (piirros 2). Ne kiinnitetään naulaamalla.

Ikkuna

Ikkunanpuitteen yläkulmiin tehdään puutapit ja alakulmien tappeja kiristetään. Löystyneet kittilistat kiinnitetään uudelleen ja alapuitteen kittilistat puhdistetaan jäkälästä.

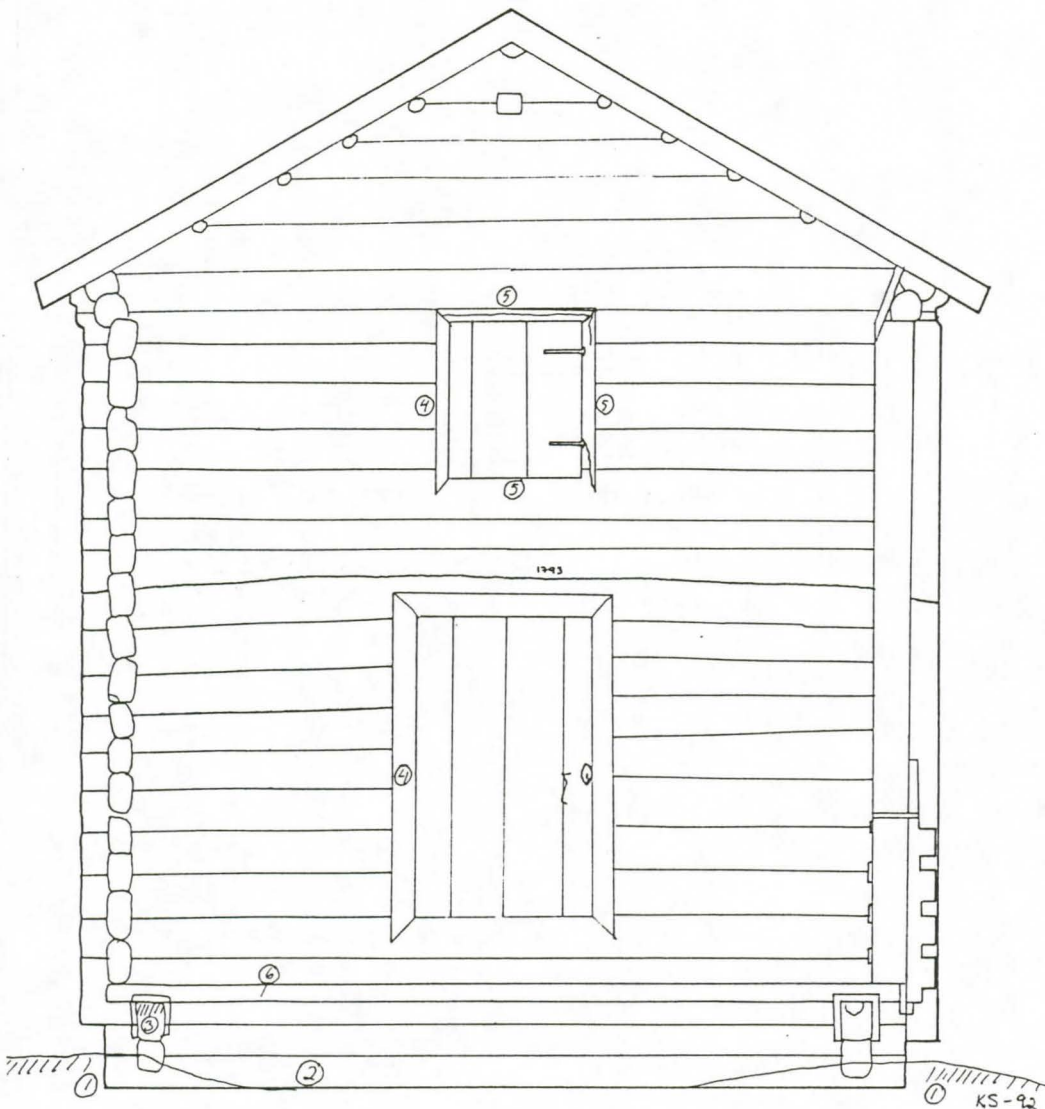
Siltalankut

Ulomainen siltalankku uusitaan. Uusi siltalankku tehdään veistetystä haljaspuolikkaasta, jonka leveys on 150 mm ja vahvuus 80 mm. Se veistetään molemmista päistä alapuolelta ohuemmaksi, jotta se sopii paikoilleen salvosjalan ylahirsien ja hirsirungon alahirsien väliin. Siltalankut siirretään tiiviisti toisiaan vasten ja niiden alla oleva väliaikainen tuki poistetaan.

Piirros 1. Törmäaitan ympäriltä poistettava pintamaa.

Piirros 3. Luukun vuorilautojen poikkileikkaus ja mitat.

- ① MAATA POISTETAAN
- ② ALAHIRSI UUSITAAAN
- ③ JALAN YLÄHIRREN PÄÄ LAUDOITETAAN
- ④ VUORILAUDAT NAULATAAN KIINNI
- ⑤ TEHDÄÄN UUDET VUORILAUDAT
- ⑥ UUSITAAAN ULOIN SILTALANKKU

Piirros 2. Ovi- eli lounaisseinä; korjaukset.

TÖRMÄÄITTA: KUVAT

1. TÖRMÄÄITTA ETELÄSTÄ
2. LOUNAISPÄÄTY (NEG. RHO 69637)
3. KAARKOISSEINÄ
4. SILTALANKKUIJEN VÄLIAIKAINEN TUKE (NEG. RHO 95728)
5. ETELÄNURKKA (NEG. RHO 69638)
6. SILTALANKUT (NEG. RHO 69640)
7. ETELÄNURKKA (NEG. RHO 69641)
8. ITÄNURKKA SISÄLTÄ (NEG. RHO 69636)
9. ITÄNURKKA SISÄLTÄ (NEG. RHO 69634)
10. TÖRMÄÄITÄN VINTTI: LOUNAISPÄÄTY SISÄLTÄ (5521:372)
11. ETELÄNURKKAUS SISÄLTÄ (5521:370)
12. TÖRMÄÄITÄN OISA L. PÄÄTYULKONEMA (3854:82)
13. TÖRMÄÄITÄN LUUKKU
14. TÖRMÄÄITTA LÄNNESTÄ
15. LÄNSINURKKA JA LUOTEISSEINÄ
16. LÄNSINURKAN JA LUOTEISSEINÄN YLÄOSAA
17. KAARKOISSEINÄN IKKUNA
18. VERÄJÄPUU AITÄN ETELÄNURKASSA
19. TÖRMÄÄITÄN OVI

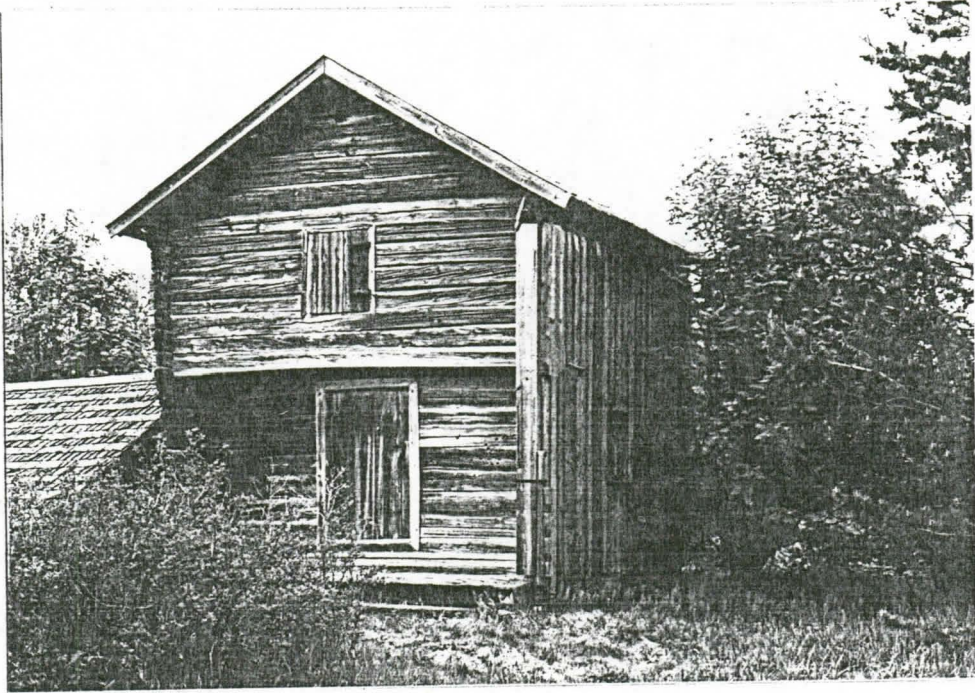
KUVAT 1-9 VALOK. KAISU SIICA-AHO v. 1990

KUVAT 10-11 VALOK. PIIRKKO RYEMÄ v. 1989

KUVAT 12 VALOK. A. KOLEHMAINEN v. 1968

KUVAT 13-19 VALOK. KAISU SIICA-AHO v. 10.9.1992

TÖRMÄAITTA

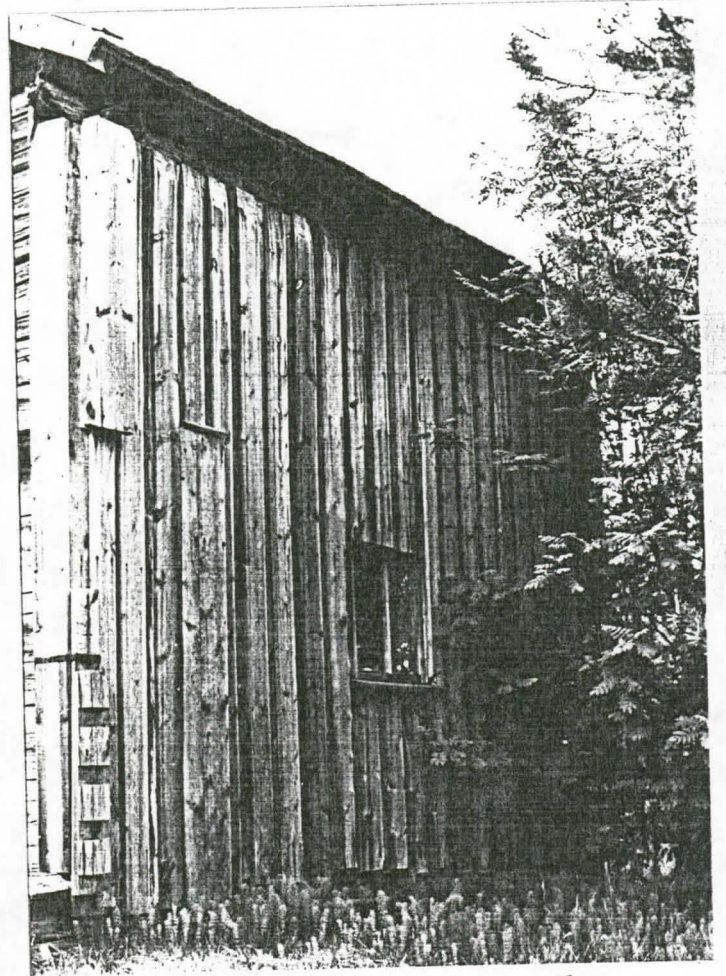

1. TÖRMÄAITTA ETELÄSTÄ

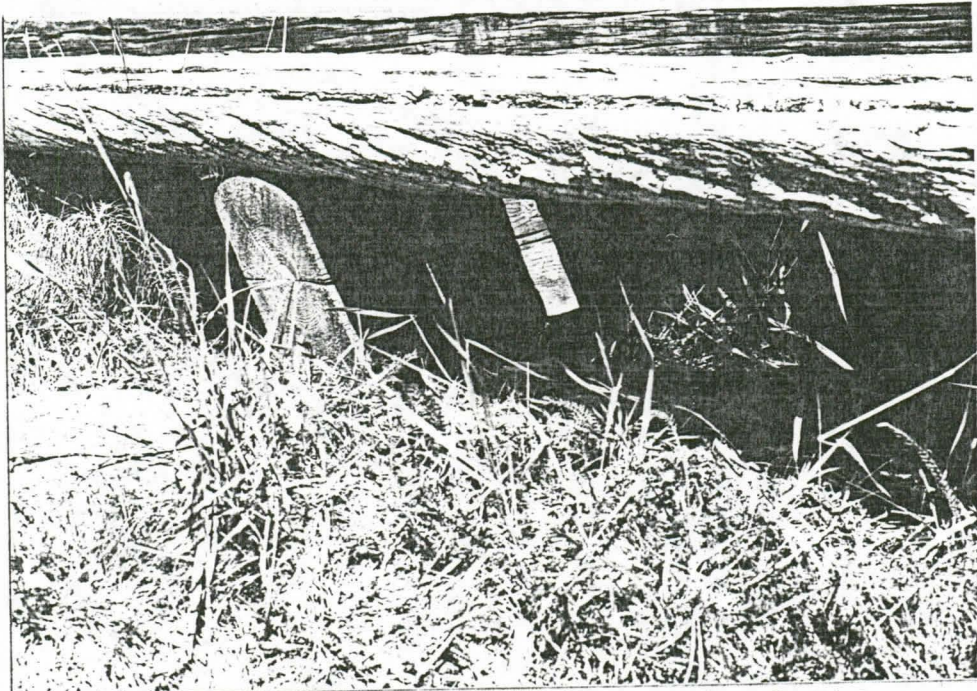
NEG. RHO. 69637

2. TÖRMÄAITTA: LOUNAISPÄÄTY

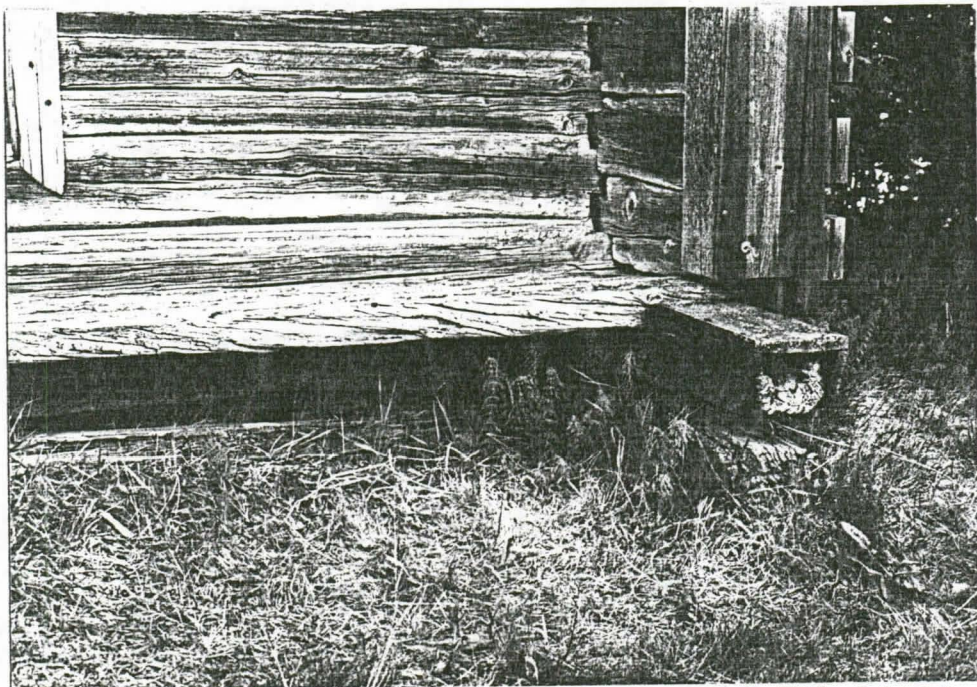

3. TÖRMÄAITTA: KAAKKOISSEINÄ

TÖRMÄAITTA

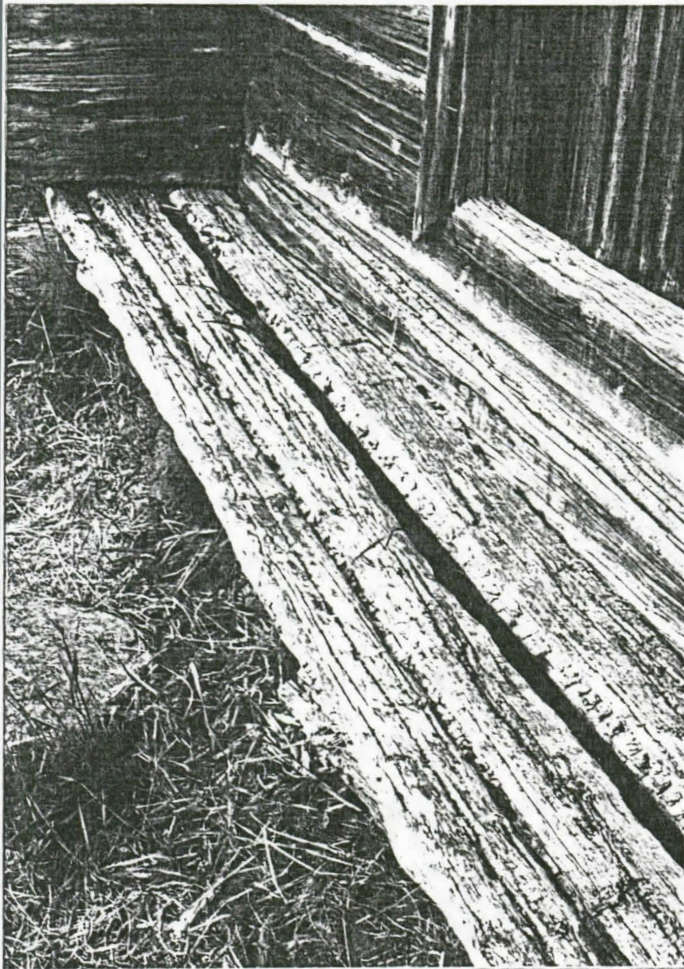
4. SILTA LAUKKUJEN VÄLIAIKAINEN NEG. RHO. 95728
TUKI

5. ETELÄNURKKA

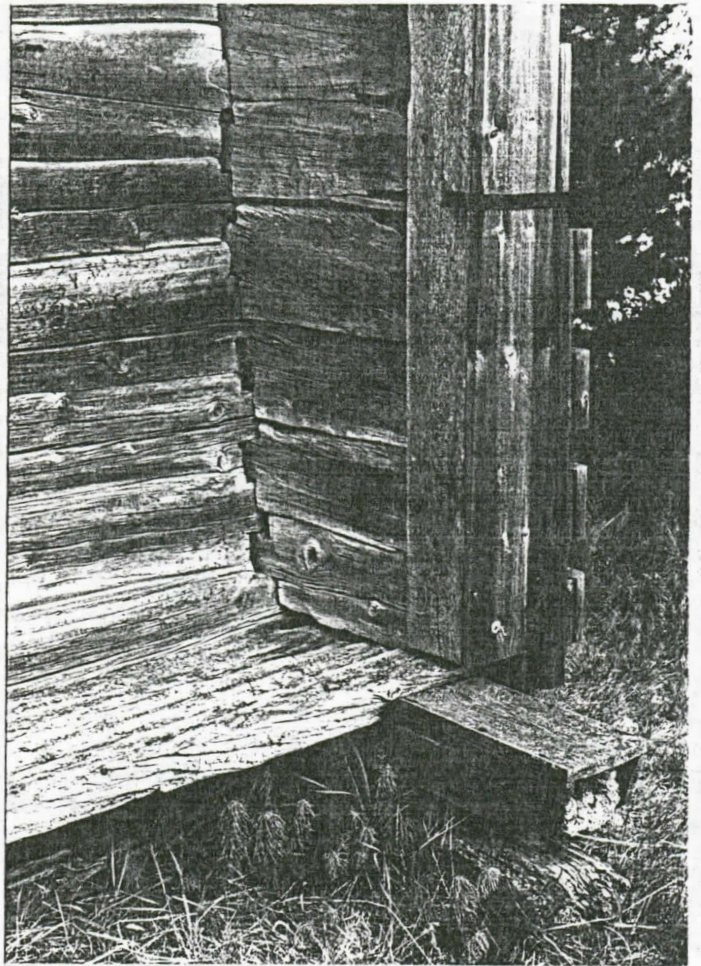
NEG. RHO. 69638

TÖRMÄÄITTA

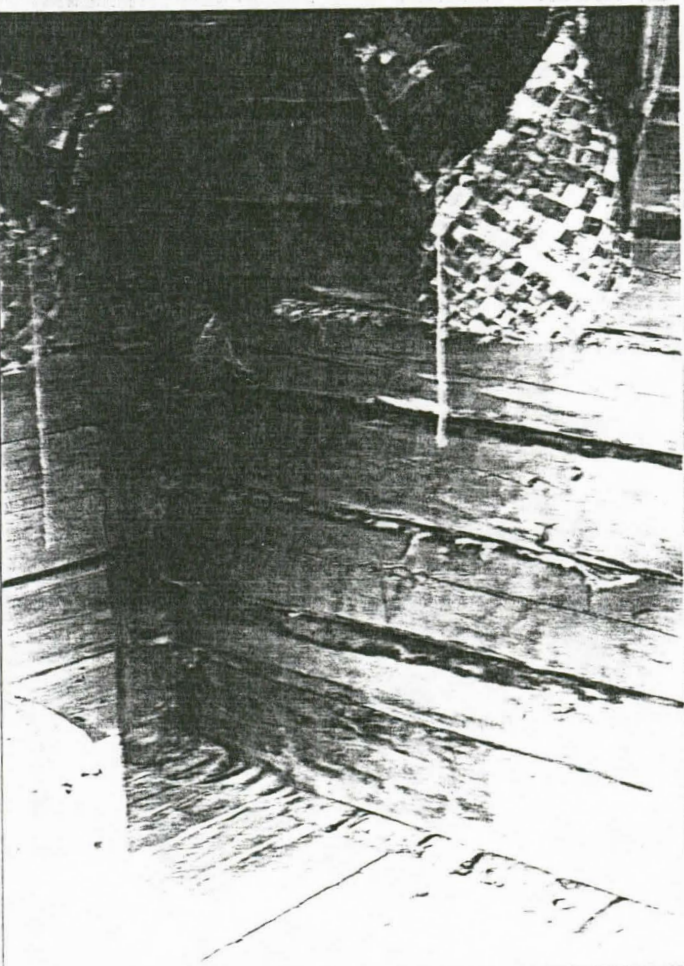
6. SILTALANKUT

NEG. RHO. 69640

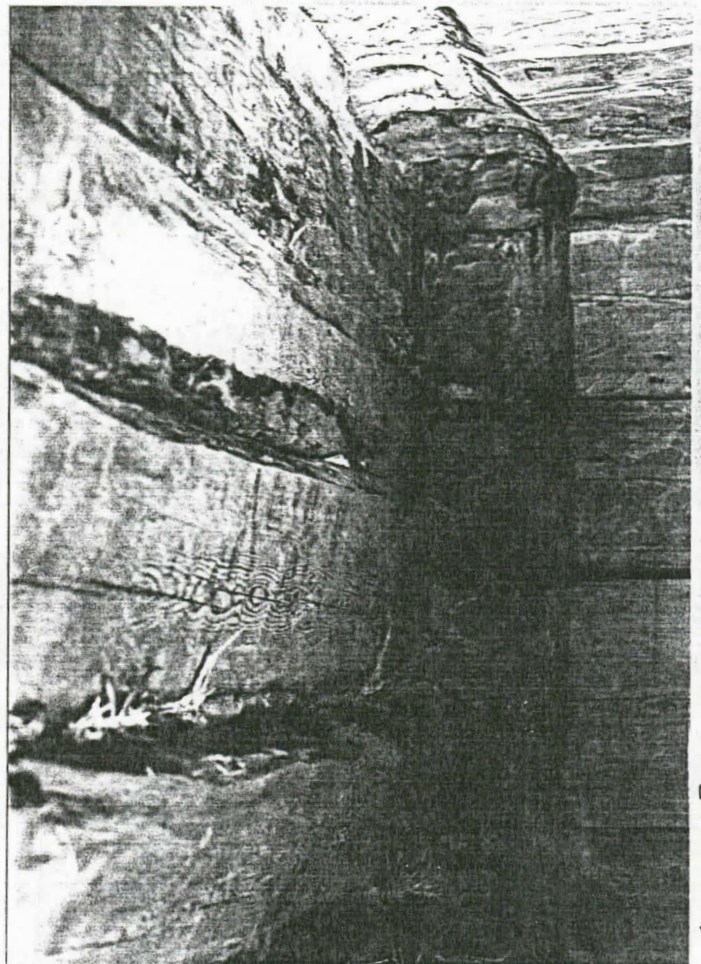
7. ETELÄNURKKA

NEG. RHO. 69641

8. ITÄNURKKA SISÄLTÄ

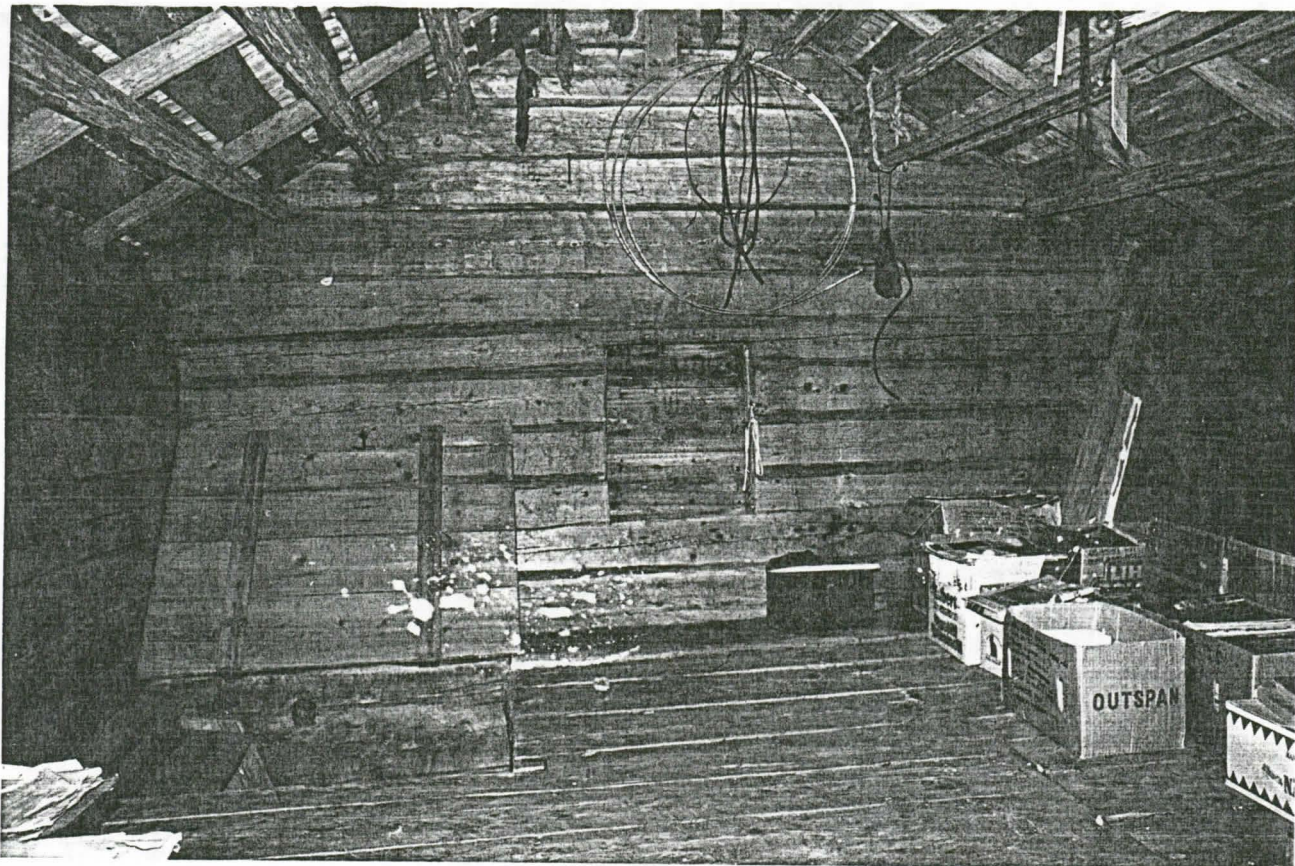
NEG. RHO. 69636

9. ITÄNURKKA SISÄLTÄ

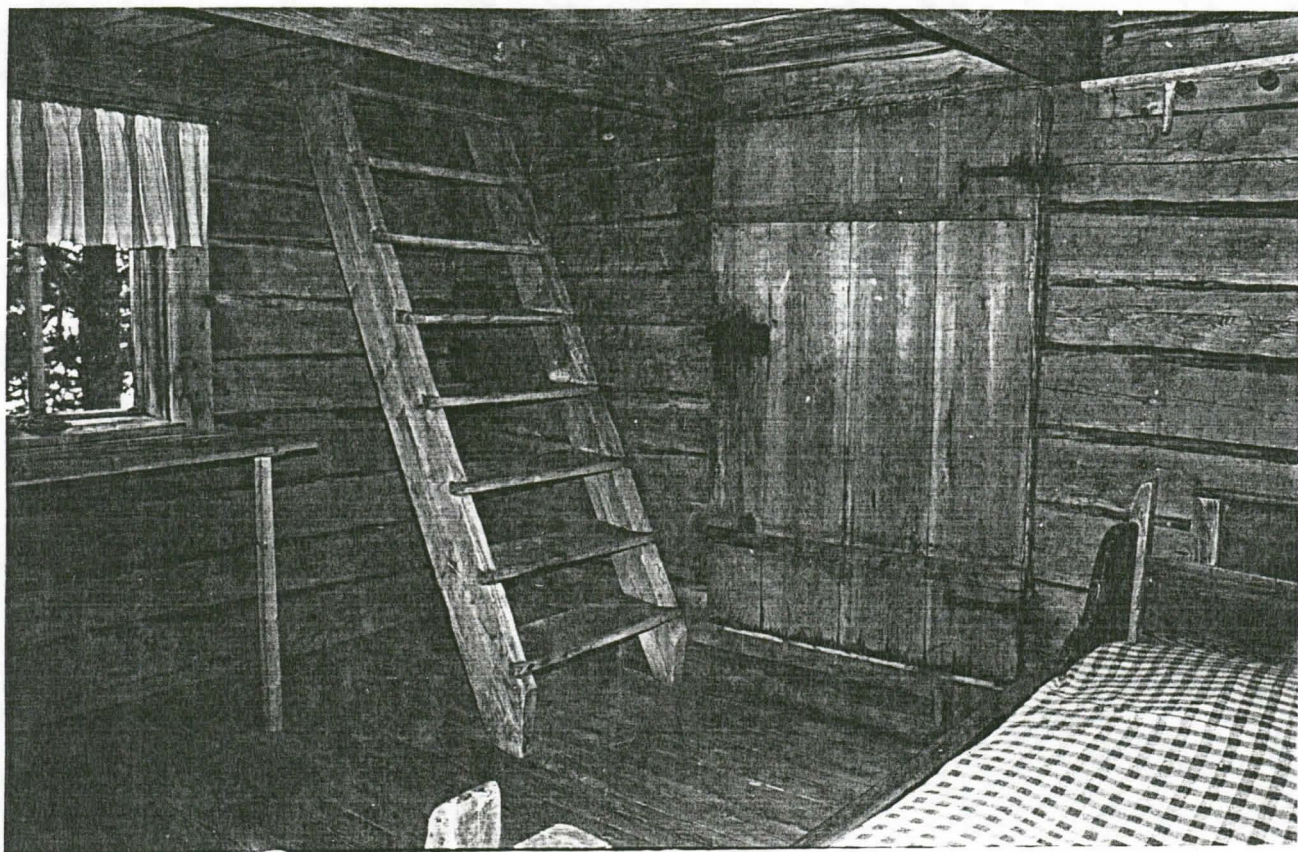
NEG. RHO. 69634

(KUVA YLÖSALASIN)

10. TÖRMÄAITAN VINTTI: LOUNAISPÄÄTY SISÄLTÄ

5521: 372

11. ETELÄNURKKA SISÄLTÄ

5521: 370

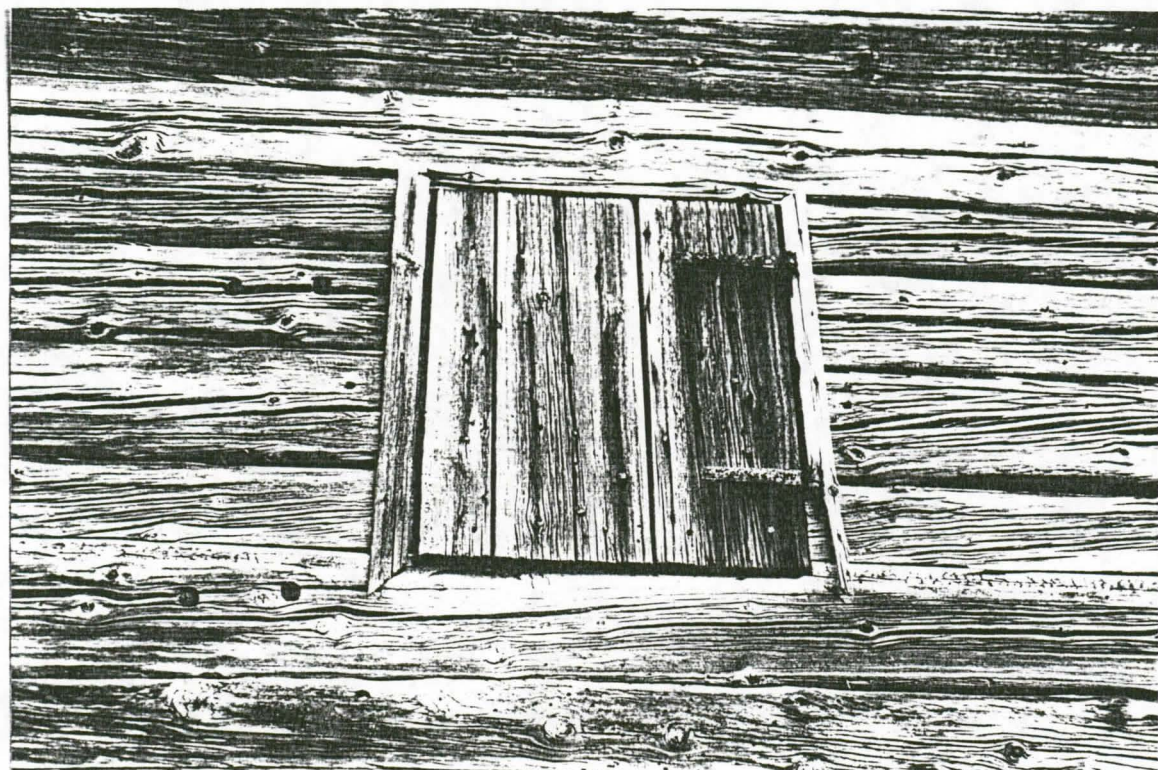
TÖRMÄAITTA

12. TÖRMÄAITAN OITSA L. PÄÄTYULKONEMMA

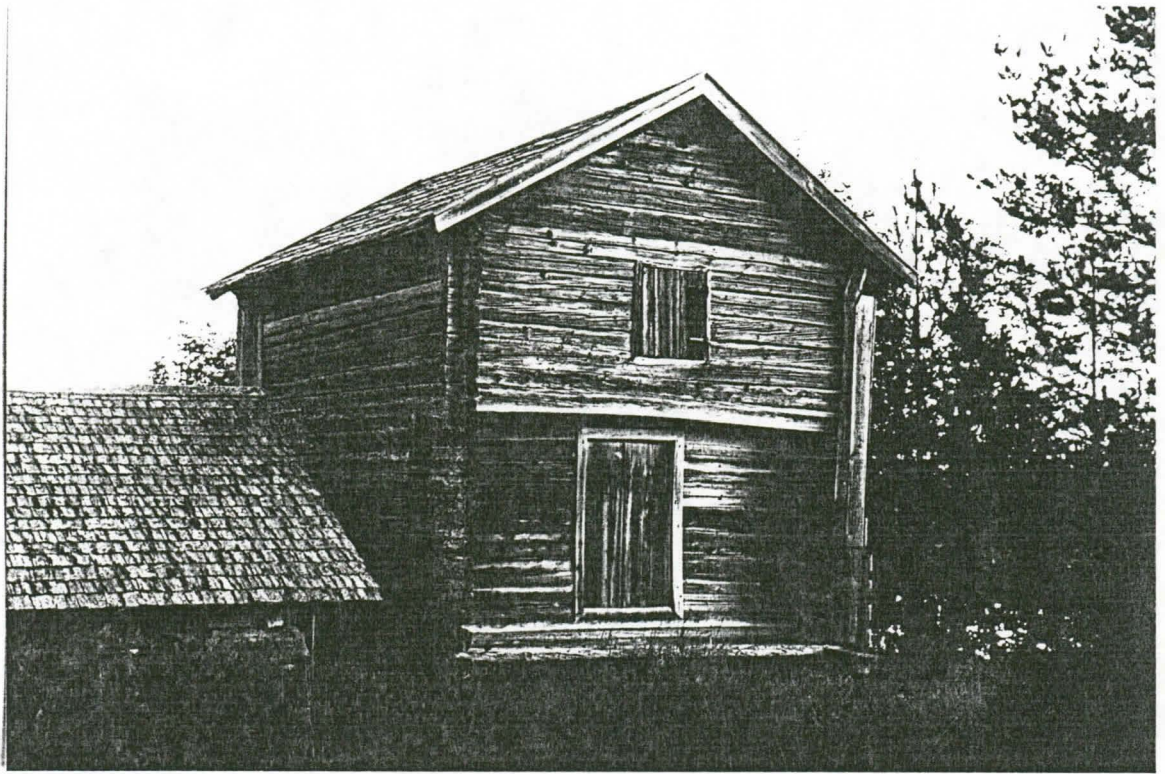
3854:82

VALOK. A. KOLEHMÄINEN V. 1968

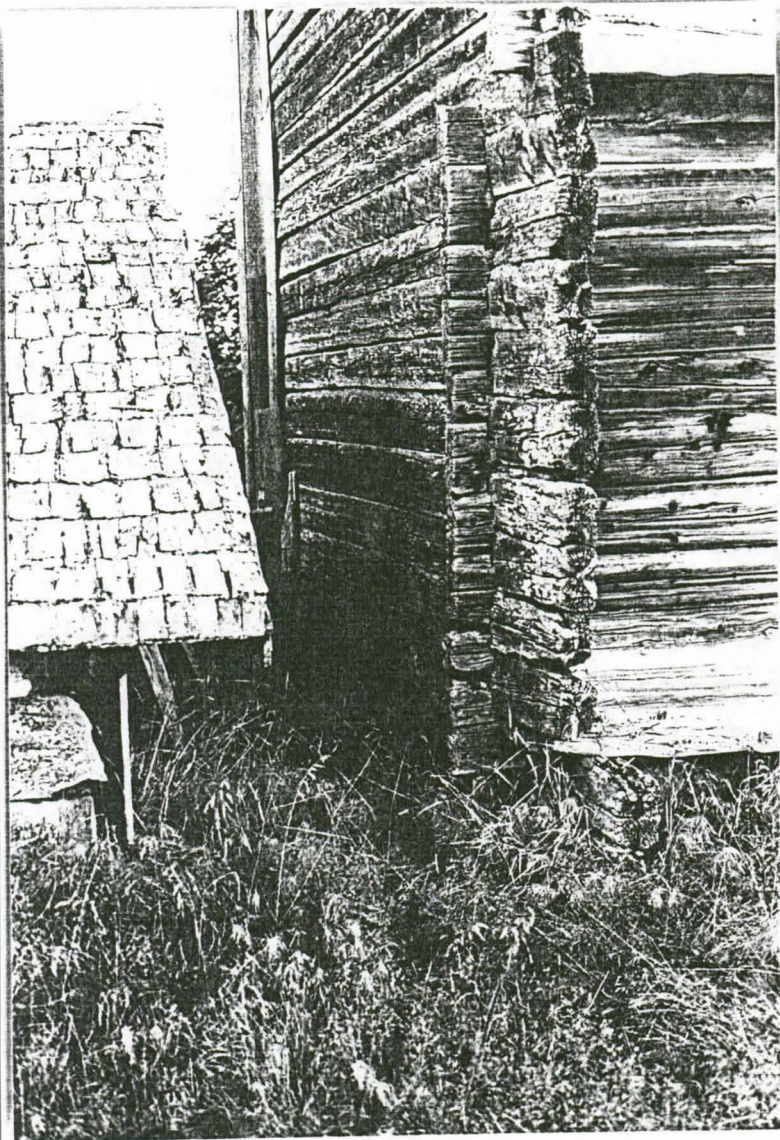

13. TÖRMÄAITAN LUUKKO

TÖRHÄAITIA

14. TÖRHÄAITIA
LÄNNESTÄ

15. TÖRHÄAITAN LÄNSINURKKA JA
LUOTEISSEINÄ

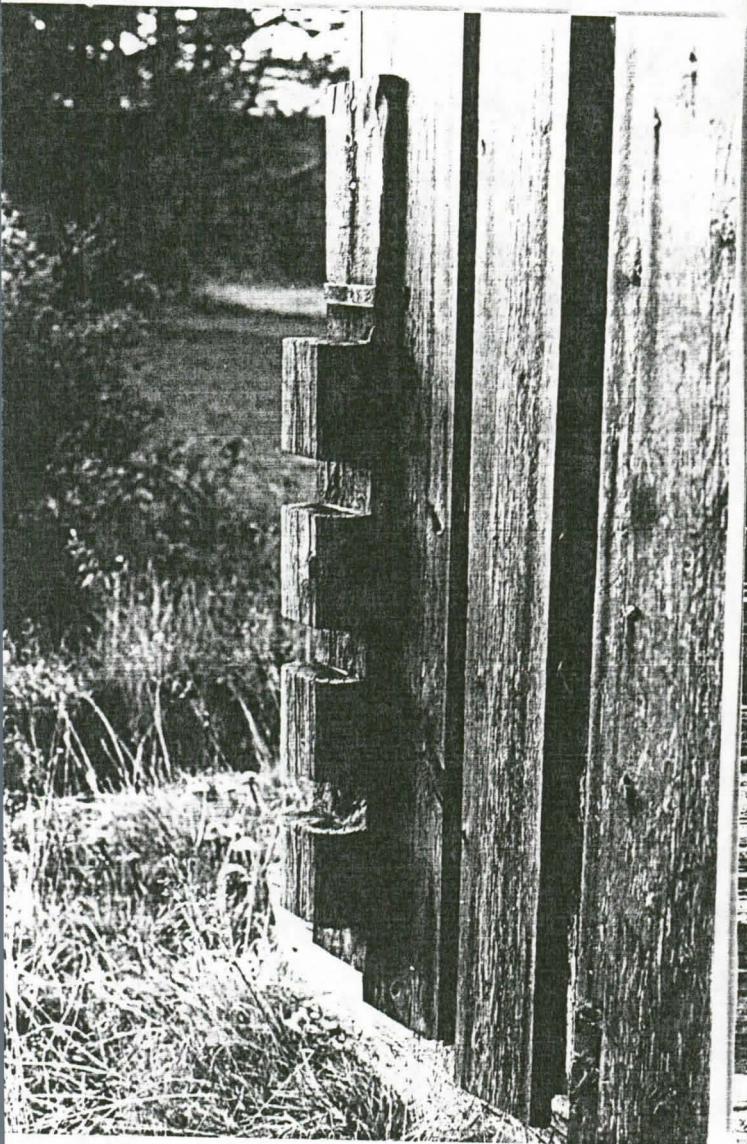

16. LÄNSINURKAN JA LUOTEIS-
SEINÄN YLÄOSAA

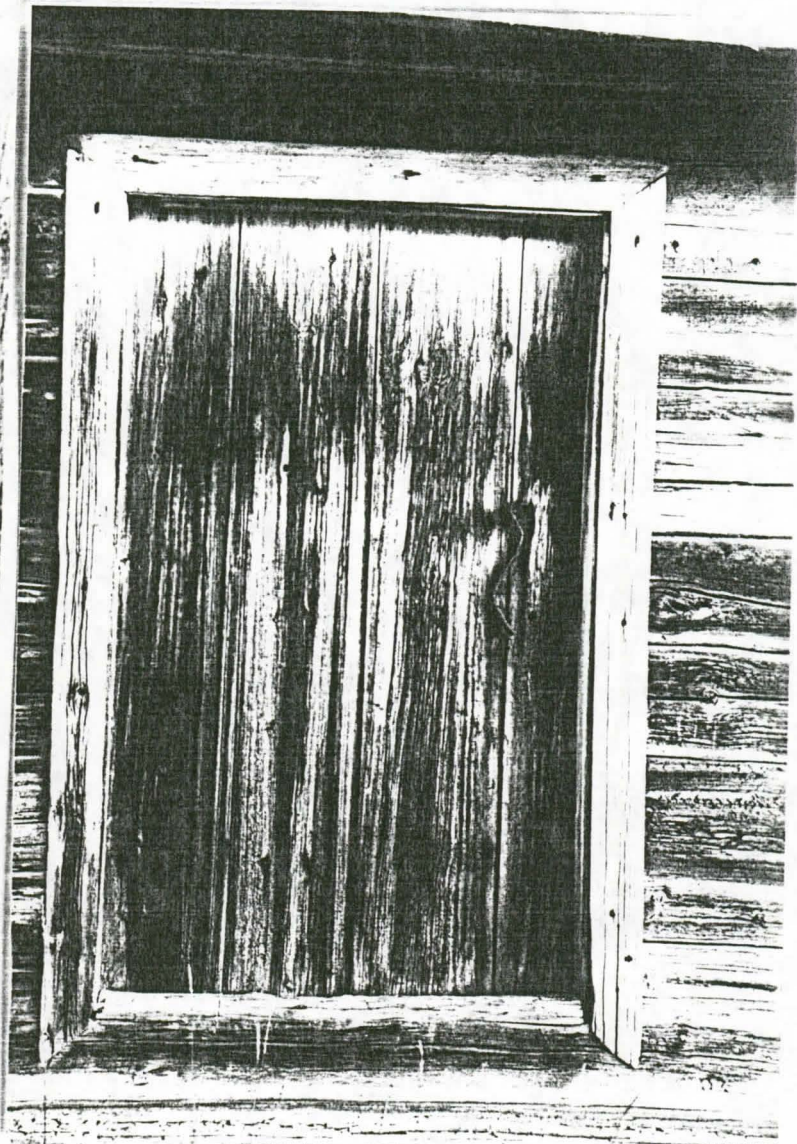
TÖRMÄAITTA

7. KAAKKOISSEI-
NÄN IKKUNA

VERÄJÄPUU AITAN ETELÄNURKASSA

19. TÖRMÄAITAN OVI